

Հաստատված է

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարչության
«16» «06» 2020թ.

թիվ 111/01-16.06.20 որոշմամբ

Վարչության նախագահ

Ա. Խաչատրյան

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ» Բաց
Բաժնետիրական Ընկերություն**

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ՀԱՄԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՎ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի հասարակությանը և շրջակա միջավայրին վերաբերող քաղաքականությունն է շարունակաբար բարելավել իր գործունեությունը նշված ոլորտում՝ խրախուսելով այնպիսի ծրագրեր, որոնք հասարակական և շրջակա միջավայրի պահպանության առումով կայուն են: Մենք պարտավորված ենք աշխատել Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) հասարակական, շրջակա միջավայրի պահպանության և այլ իրավական պահանջներին համապատասխան:

Մենք ստանձնել ենք շրջակա միջավայրի պահպանության պատասխանատվություն հետևյալի միջոցով՝

- խրախուսելով շրջակա միջավայրի պահպանման պրակտիկա և իրազեկության բարձրացում թե՛ մեր աշխատակիցների, և թե՛ մեր հաճախորդների շրջանում,
- միավորելով շրջակա միջավայրի պահպանման հարցերը և ազդեցությունները մեր որոշումների կայացման գործընթացում,
- ձգտելով շարունակաբար բարելավել շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված գործունեությունը և նվազեցնելով հասարակական ազդեցությունը և գործողությունների վնասները՝ մեր ներկա և հետագա միջոցառումներն իրականացնելիս շրջակա միջավայրի պահպանման քաղաքականությունը պարբերաբար վերանայելու միջոցով:

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

- 1.1. Սույնով սահմանվում է հասարակությանը և շրջակա միջավայրին չվնասող նախագծերին աջակցելու «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի (այսուհետ՝ Բանկ) ստանձնած պարտավորությունների կատարմանն ուղղված Բանկի աշխատակիցների կողմից իրականացվող աշխատանքների ընթացակարգը:
- 1.2. Սույն ուղեցույցը կիրառվում է Բանկի ներդրումային գործառնությունների բոլոր տեսակների ընթացքում՝ մասնավոր և այլ ընկերությունների ուղղակի վարկավորման (կորպորատիվ և նախագծային ֆինանսավորումը ներառյալ) և փաստաթղթային գործառնությունների գործիքների (երաշխիքներ, ակրեդիտիվներ, սեքյուրիտիզացիա) կիրառման ժամանակ:
- 1.3. Սույն ուղեցույցը նկարագրում է կիրառելիության այն մեթոդոլոգիան, որով պետք է առաջնորդվեն Բանկի աշխատակիցները կազմակերպությունների կորպորատիվ բացահայտման պահանջները վերլուծելու ժամանակ: Այս մեթոդոլոգիան, կախված Բանկի կողմից կատարվող վերլուծության բնույթից և հաճախորդի բիզնեսի տեսակից, տարբերվում է: Սույն ուղեցույցը սահմանում է նախագծի ողջ ընթացքում հասարակական և շրջակա միջավայրի (այսուհետ՝ ՀՇՄ) պահպանմանն ուղղված Բանկի վերլուծության և վերահսկողության պարտականությունները:

1.4. Ապահովել, որպեսզի ներդրումները համապատասխանեն ազգային և միջազգային բնապահպանական և սոցիալական օրենքներին և կարգավորումներին, այդ թվում՝ Ասիական Չարգացման Բանկի (ԱՉԲ) Անվտանգության Քաղաքականության հայտարարագրին (ԱՔՀ) (2009):

2. ՀՇՄ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

- 2.1. Բանկի կողմից ներդրումային գործառնություններ իրականացնելու, ֆինանսական ծառայություններ մատուցելու, տեխնիկական աջակցման և խորհրդատվական գործունեության ժամանակ ՀՇՄ վերլուծության շրջանակները որոշելու նպատակով կատարվում են հետևյալ քայլերը. *Բանկի՝ ստորև նշված աշխատակիցները ներգրավված են ԲՄԿ-ի իրականացման տարբեր ասպեկտներում՝*
  - 2.1.1. *Մասնաճյուղերի առևտրային վարկերի մասնագետները, Կորպորատիվ վարկավորման բաժնի վարկային մասնագետները, Փոքր և Միջին վարկավորման բաժնի և Գյուղատնտեսական վարկերի բաժնի մասնագետները (այսուհետ որպես «Վարկային մասնագետներ») պատասխանատու են՝ հաճախորդների/համապատասխան պաշտոնատար անձանց/ հետ գրույցների, այցելությունների, փաստաթղթերի հավաքագրման և առաջարկվող գործարքի համապատասխան թույլությունների միջոցով բացահայտել հաճախորդի գործունեության մեջ առկա Բ/Մ ռիսկերը: Վարկային մասնագետները պատասխանատվություն են կրում Բնապահպանական և Սոցիալական Դասակարգման ցանկից նախնական դասակարգում իրականացնելու համար (Հավելված 4). Վարկային մասնագետները պատասխանատու են նաև Հարկադիր Վերաբնակեցման Ազդեցության Ցանկի /ստուգաթերթ/ (այսուհետ որպես՝ ՀՎ Ցուցակ/ստուգաթերթ/)(Հավելված 5) և Բնիկ ժողովուրդների վրա Ազդեցության ստուգաթերթ լրացման համար (Հավելված 6)՝ կատարելով ՀՎ և ԲԺ ռիսկերի նախնական դասակարգում:*
  - 2.1.2. *Վարկային մասնագետի կողմից արված նախագծի նախնական դասակարգման հիման վրա՝ Բանկի Վարչության կողմից նշանակված Բ/Մ մասնագետը նորից ստուգում է լրացված ցանկը /հարցաշարը/ և տեղեկատվությունը փոխանցում է Վարչության կողմից նշանակված Բ/Մ ավագ մասնագետին (այսուհետ որպես՝ «Բ/Մ հարցերի կառավարման ղեկավար»):*
  - 2.1.3. *ՀՇՄ Կառավարման Համակարգի ղեկավարման և վերահսկման համար պատասխանատու ավագ աշխատակիցը, որը նշանակվում է Բանկի վարչության կողմից, (այսուհետ՝ ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավար) կազմակերպում է ՀՇՄ նախնական քննարկման ժողով,*
  - 2.1.4. *Բանկի վարչության կողմից նշանակված և ՀՇՄ Կառավարման Համակարգի ամենօրյա գործարկման և վերահսկման համար պատասխանատու ՀՇՄ մասնագետը մասնակցում է նախնական քննարկման ժողովին, որի ընթացքում նախագիծը դասակարգվում է, ինչը որոշում է գնահատման հետևյալ քայլերը և ինտենսիվությունը,*

- 2.1.5. նախագիծը սկսելու որոշում կայացնելուց հետո ՀՇՄ Մասնագետը սկսում է նախագծի վերլուծությունը և գնահատումը,
- 2.1.6. համապատասխան վարկային մասնագետը և ՀՇՄ մասնագետը ստուգում են նախագծի համապատասխանությունը կամ հակասությունը Բանկի «Բացառությունների Ցանկին» (Հավելված 1):
- 2.2. ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարը պատասխանատու է՝
  - 2.2.1. նախնական քննարկման ժողովի գումարման համար,
  - 2.2.2. սույն ուղեցույցի համաձայն նախագծի ՀՇՄ վերլուծության շրջանակները որոշելու նպատակով ՀՇՄ Մասնագետին անհրաժեշտ տեղեկատվությունը տրամադրելու համար,
  - 2.2.3. նախնական քննարկման ժողովում մասնակցելու կամ դրանում մասնակցող անձնակազմի նշանակման համար:
- 2.3. ՀՇՄ Մասնագետը պատասխանատու է՝
  - 2.3.1. նախագծի դասակարգման համար,
  - 2.3.2. սույն ուղեցույցի համաձայն հետագա վերլուծության անհրաժեշտությունը և վերլուծության շրջանակները որոշելու համար, և
  - 2.3.3. հետագա վերլուծության անհրաժեշտություն չունեցող նախագծերի վերաբերյալ ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարից պարզաբանումներ ստանալու համար:

2.3.4. ՀՇՄ տարեկան հաշվետվության կազմման համար (հավելված 7): Տարեկան հաշվետվությունը կազմվում է յուրաքանչյուր տարի, բայց ոչ ուշ քան ֆինանսական տարվա ավարտից հետո 90րդ օրը: Հաշվետվությունը ներկայացվում է վարկատու կազմակերպություններին եթե այդպիսի պահանջ առկա է:

ՀՇՄ ռիսկի կառավարման գործընթացում ներգրավված վարկային մասնագետները ՀՇՄ կառավարման համակարգի արդյունավետ իրականացումը ապահովելու նպատակով կանոնավոր կերպով ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարի և մասնագետի կողմից կազմակերպված դասընթացներ են անցնում:

3. ՌԻՍԿԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ

3.1. Ըստ ռիսկի առաջադրված նախագծերը դասակարգվում են հետևյալ կերպ.

3.1.1. **Կատեգորիա A՝** Նախագիծը ամենայն հավանականությամբ կունենա էական անբարենպաստ բնապահպանական ազդեցություն, որը զգայուն է, բազմազան կամ աննախադեպ: Հնարավոր ազդեցությունը համարվում է «զգայուն», եթե այն չվերականգնվող է (օրինակ՝ հանգեցնում է խոշոր բնական բնակավայրերի կորստի), ազդում է խոցելի խմբերի կամ էթնիկ փոքրամասնությունների վրա, ենթադրում է ակամա տեղահանում կամ վերաբնակեցում կամ ազդում է զգալի մշակութային ժառանգություն հանդիսացող վայրերի վրա: Տվյալ դեպքում պահանջվում է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ամբողջական գնահատում: Առաջարկվող նախագիծը դասակարգվում է **A դասի մեջ**, եթե կա հավանականություն, որ այն կարող է հանգեցնել հարկադիր վերաբնակեցման լուրջ ազդեցությունների: **Վերաբնակեցման նախագծի, այդ թվում՝ սոցիալական ազդեցությունների գնահատման անհրաժեշտություն կա:** Ծրագրի հարկադիր վերաբնակեցման կատեգորիան որոշվում է վերջինիս առավել զգայուն բաղադրիչի տեսանկյունից՝ կամավոր վերաբնակեցման ազդեցությունների առումով: ԱԶԲ-ի կողմից աջակցվող նախագծի հարկադիր վերաբնակեցման ազդեցությունները համարվում են էական, եթե դրանք կարող են թողնել ազդեցություն 200 և ավելի մարդկանց վրա, որը սահմանվում է որպես՝ (i) ֆիզիկապես տարհանված իրենց բնակարաններից, կամ (ii) կորցնում են իրենց արտադրական ակտիվների 10 և ավելի տոկոսը (եկամտի գեներացում): Առաջարկվող նախագիծը դասակարգվում է **A դասի մեջ**, եթե հավանականություն կա, որ այն կարող է թողնել հետևանքներ Բնիկ Ժողովուրդների վրա: Պահանջվում է Բնիկ Ժողովուրդների վերաբերյալ Նախագիծ, ներառյալ՝ սոցիալական ազդեցությունների գնահատում: ԱԶԲ-ի կողմից աջակցվող նախագծի էական ազդեցությունները Բնիկ Ժողովուրդների տեսանկյունից որոշվում են գնահատելով՝ (i) ազդեցության մեծությունը (a) հողի և բնական ռեսուրսների օգտագործման և հասանելիության սովորական իրավունքների; (b) սոցիալ- տնտեսական կարգավիճակի; (c) մշակութային և համայնական ամբողջականության (d) առողջության, կրթության, կենսապահովման և սոցիալական ապահովության կարգավիճակի; (e) Բնիկ ժողովուրդների ճանաչման; և տուժած տեղաբնակ համայնքի խոցելիության մակարդակի տեսանկյուններից:

3.1.2. **Կատեգորիա B՝** Ծրագիրը կարող է ունենալ յուրահատուկ բնապահպանական ազդեցություններ, որոնք շատ յուրահատուկ են և նրանցից քչերն են չվերականգնվող: Շրջակա միջավայրի

հնարավոր բացասական ազդեցությունները ազգաբնակչության կամ շրջակա միջավայրի համար կարևոր վայրերի վրա ավելի քիչ վնասակար են, քան A կատեգորիայի նախագծերի դեպքում: Այստեղ պահանջվում է միայն հիմնական ազդեցության գնահատում: **Նախագիծը դասակարգվում է որպես B, եթե այն կարող է ազդել 200-ից քիչ անձանց վրա, որը սահմանվում է՝ (i) ֆիզիկապես տարհանված իրենց բնակարաններից, (ii) կորցնում են իրենց արտադրական ակտիվների 10 և ավելի տոկոսը (եկամտի գեներացում) և հնարավոր է ունենա ազդեցություն բնիկ ժողովուրդների վրա:**

3.1.3. **Կատեգորիա C՝ Նախագիծը, ամենայն հավանականությամբ, կունենա չնչին կամ ոչ անբարենպաստ ազդեցություն շրջակա միջավայրի վրա, և չի թողնի որևէ հետևանք հարկադիր վերաբնակեցման և բնիկ ժողովուրդների վրա: Բնապահպանական և սոցիալական հավելյալ գնահատման անհրաժեշտություն չկա:**

3.2. **Վարկային մասնագետների կողմից կատարվող վերլուծությունները**

C կատեգորիայի բիզնեսների դեպքում, վարկային մասնագետների համար սովորաբար հնարավոր է լինում ինքնուրույն գնահատել բիզնեսի բնապահպանական և հասարակական կողմը՝ առանց այդ բնագավառների մասնագետներ ներգրավելու: Սա սովորաբար մեծացնում է Բանկի կողմից տվյալ ընկերության բիզնեսում առկա խնդիրների ըմբռնումը, մաս պատկերացում տալով համապատասխան բնապահպանական և հասարակական խնդիրների մասին: Օրինակ, այնպիսի խնդիրները, ինչպիսիք են հումքի մթերումը և պահպանումը, թափոնները, ջրի և էներգիայի մատակարարման կառավարումը, աշխատողների առողջությունն ու անվտանգությունը, պատահարների հաճախությունը և աշխատանքային հարաբերությունները, անմիջական ազդեցություն ունեն ծախսերի, արտադրության և շահույթի վրա: Հաճախորդի անձնակազմի հետ քննարկումների ժամանակ, վարկային մասնագետների կողմից օգտագործվում է Հավելված 2-ում ներկայացված բնապահպանական ու հասարակական խնդիրների վերլուծության ձևաչափը (այսուհետ՝ ԲՀԽՎԶ): Վարկային անձնակազմը պետք է քննարկի այս խնդիրները հաճախորդի համապատասխան անձնակազմի հետ, որպեսզի պատասխաններ ստանա և ապահովի հաճախորդի անձնակազմի ըմբռնումը հետևյալի վերաբերյալ.

- որքանով են այս խնդիրները կարևոր (կամ ոչ) բիզնեսի համար,
- այս ոլորտներում ծախսերի արդյունավետությունը պահպանելու համար հաճախորդի կողմից ձեռնարկված կամ նրանից պահանջվող քայլերը:

Վարկային մասնագետները մաս պետք է համոզվեն, որ հաճախորդի ղեկավարությունը բավարար պատկերացում և ունակություն ունի՝ կառավարելու բնապահպանական և հասարակական ռիսկը:

A և B կատեգորիաների ծրագրերի համար իրականացվում է ավելի մանրամասն գնահատում: Ի լրումն մանրամասն վերլուծության, վարկային մասնագետը լրացնում է Հավելված 2-ում ներառված Շրջակա միջավայրի պահպանման և հասարակական ռիսկի նախնական վարկանշման աղյուսակը՝ պարզելու տվյալ նախագծի ռիսկի սահմանաչափը: C կատեգորիայի ծրագրերի համար ռիսկի սահմանաչափի հաշվարկը հարկավոր չէ իրականացնել:

Մանրամասն վերլուծությունը և ռիսկի սահմանաչափի հաշվարկը վարկային մասնագետը տրամադրում է ՀՇՄ մասնագետին, որը դրանք ներկայացնում ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարին՝ վարկային ներդրումների մասին որոշումներ կայացնելիս հաշվի առնելու նպատակով:

ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ ԲԲԸ-ն չի օգտագործի ԱԶԲ-ի միջոցները այն ենթաժրագրերի բիզնես գործունեության համար, որոնք դասակարգված են որպես A կատեգորիա շրջակա միջավայրի համար և/ կամ A կամ B կատեգորիա հարկադիր վերաբնակեցման և բնիկ ժողովուրդների համար:

4. **ՈՒՂՂԱԿԻ ՎԱՐԿԱՎՈՐՈՒՄ. ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄԸ ԵՎ ՆԱԽԱԳԾԻ ՎԵՐԼՈՒ ԾՈՒԹՅՈՒՆԸ**

4.1. Ուղղակի վարկավորման առաջին փուլի ընթացքում ՀՇՄ քննարկումը և նախագծի հաստատումը (ղեկավարության կողմից) կատարվում է հետևյալ հերթականությամբ.

4.1.1. ուղղակի վարկավորման նախագծի ՀՇՄ պահպանման նախնական պահանջների որոշում,

4.1.2. հաճախորդի հետ քննարկումը սկսելու նպատակով ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարին տեղեկացում տվյալ պահանջների վերաբերյալ:

4.2. Վարկի գնահատման փուլում վարկային ծրագրերն ուսումնասիրվում են շրջակա միջավայրի պահպանման ՀՀ գործող օրենսդրության համաձայն: **Նախագծերը պետք է ստուգվեն համապատասխան հողատարածքների վերաբերյալ օրենքների կամ այլ գործող օրենքների**

**համաձայն` գույքի ձեռք բերման և օտարման տեսանկյունից:** Անհրաժեշտության դեպքում, հաճախորդներից պահանջվում է իրենց գործունեության ոլորտին վերաբերող ներքոնշյալ օրենքների համապատասխան ներկայացնել թույլտվություններ և վկայականներ`

- 4.2.1. ՀՀ ջրային օրենսգիրք,
- 4.2.2. «Մթնոլորտային օդի պահպանման մասին» ՀՀ օրենք,
- 4.2.3. «Սննդամթերքի անվտանգության մասին» ՀՀ օրենք,
- 4.2.4. «ՀՀ բնակչության սանիտարահամաճարակային անվտանգության պահպանության մասին» ՀՀ օրենք,
- 4.2.5. «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք,
- 4.2.6. «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք,
- 4.2.7. «Բնապահպանական և Բնօգտագործման վճարների մասին» ՀՀ օրենք
- 4.2.8. այլ իրավական ակտեր:
- 4.3. ՀՇՄ մասնագետը վարկային մասնագետի հետ միասին ուսումնասիրում է հաճախորդների ներկայացրած փաստաթղթերը (տվյալ ոլորտը կանոնակարգող օրենսդրությամբ պահանջվող սերտիֆիկատներ, լիցենզիաներ, թույլտվություններ, ծառայությունների գնման պայմանագրեր այլ ընկերությունների հետ) և արձանագրում բացահայտումները Հավելված 2-ում ներառված Շրջակա միջավայրի պահպանման պետական պահանջներին համապատասխանության վերաբերյալ տեղեկատվության ձևաչափում, որն էլ հաշվի է առնվում ներդրումների մասին որոշումների կայացման գործընթացում:
- 4.4. Կախված ունեցած տեղեկատվությունից` Բանկի վերլուծության պահանջները կատարելու համար կարող են պահանջվել այլ մասնագետներ: Այս փուլում, հնարավորության դեպքում, ՀՇՄ Մասնագետի հետ համաձայնեցնելով, անհրաժեշտ է ընտրել աջակցման խմբի այլ հնարավոր անդամների (օրինակ` մասնաճյուղերի, Վարկավորման վարչությունն աշխատակիցներին): Բազմանդամ աջակցման խումբը ստեղծելուց հետո, ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարի հետ համաձայնեցնելով, հաճախորդի պահանջները բավարարելու նպատակով կազմվում է հաճախորդի և խմբի տարբեր անդամների միջև հանդիպումների փուլային ժամանակացույցը:
- 4.5. Կատարվում են ստորև բերված քայլերը`
  - 4.5.1. հետագա վերլուծություն չի պահանջվում այն նախագծերի համար, որոնցում Բանկը ունի նախկինում արդեն կատարված ներդրումներ, և բավարարվում են բոլոր ներքոհիշյալ պայմանները,
  - 4.5.2. բանկը նախկինում իրականացրել է ՀՇՄ վերլուծություն և այն համապատասխանում է սույն ուղեցույցի պահանջներին,
  - 4.5.3. տվյալ ներդրումը վերահսկվել է նախորդող 12 ամսվա ընթացքում և դրա կատարումը որակվել է սույն ուղեցույցի պահանջներին համապատասխանող,
  - 4.5.4. նոր ներդրումը չի հանգեցնի նախագծի հետ կապված որևէ ՀՇՄ ազդեցության ակնհայտ փոփոխմանը: Սակայն, գործակիցները և հաշվետվությունների պահանջները կփոփոխվեն` հաշվի առնելով տվյալ նոր ներդրումը:
- 4.6. Ստացվում և վերլուծվում է նախագծի սկզբնական գնահատման տեղեկատվությունը և հնարավորության սահմաններում որոշվում են`
  - 4.6.1. **Պոտենցիալ մտահոգիչ սոցիալական խնդիրները պետք է ներառեն աշխատուժը և համապատասխանեն միջազգայնորեն ընդունված աշխատանքային հիմնական չափանիշներին, և սեռական շահագործման, հարձակման և ոտնձգության դեմ միջազգային լավագույն պրակտիկային:**
  - 4.6.2. հաճախորդի ՀՇՄ կառավարման մակարդակը, և
  - 4.6.3. շրջակա միջավայրի վրա նախագծի հնարավոր ազդեցությունների մակարդակը (շոշափելի մեծ և վնասակար կամ յուրահատուկ և սահմանափակ կամ նվազագույն):
- 4.7. ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարի հսկողությամբ կատարվում են նախնական գնահատման այցելություններ հաճախորդի գործունեության տարածքներ այն դեպքերում, երբ`
  - 4.7.1. տրամադրված տեղեկատվությունը բավարար չէ ՀՇՄ հաշվետվությունը կազմելու համար, և
  - 4.7.2. նախագծի բնույթից և բարդությունից ելնելով կամ դրա հետ կապված հատուկ հարցեր քննարկելու նպատակով ՀՇՄ Մասնագետը անրաժեշտ է համարում այցելել հաճախորդին,
  - 4.7.3. մինչև գնահատման գործընթացը սկսելը, հնարավորության դեպքում, անհրաժեշտ է որոշել ՀՇՄ վերլուծության ընթացքում աջակցության նպատակով արտաքին փորձագետ վարձելու

- պահանջը, կամ հաճախորդին տեղեկացնել, որ իր գործունեության գնահատման նպատակով անհրաժեշտ է վարձել մեկ կամ ավելի արտաքին փորձագետ(ներ),
- 4.7.4. ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարին ծանուցվում է ՀՇՄ տեսակետից նախագծի սպասվելիք հիմնական ազդեցությունների վերաբերյալ:
- 4.8. ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարը պատասխանատու է՝
- 4.8.1. սույն ուղեցույցի համաձայն նախագծի համար կատարվող հասարակական և շրջակա միջավայրի պահպանման վերլուծության կիրառելիությունը որոշելու նպատակով ՀՇՄ Մասնագետին տեղեկատվություն տրամադրելու համար,
- 4.8.2. Բանկի ՀՇՄ հիմնական պահանջները հաճախորդին տրամադրելու համար,
- 4.8.3. մինչև գնահատման գործընթացը սկսելը հաճախորդին այցելելու անհրաժեշտությունը ՀՇՄ Մասնագետի հետ համատեղ որոշելու համար:
- 4.9. ՀՇՄ Մասնագետը պատասխանատու է՝
- 4.9.1. կիրառվող կատարման պահանջները որոշելու համար,
- 4.9.2. մինչև գնահատման գործընթացը սկսելը հաճախորդին այցելելու անհրաժեշտությունը ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարի հետ համատեղ որոշելու և այդ այցելությունը կատարելու համար,
- 4.9.3. ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարին ՀՇՄ տեսակետից նախագծի սպասվելիք հիմնական ազդեցությունների վերաբերյալ ծանուցելու համար:

5. ՈՒՂՂԱԿԻ ՎԱՐԿԱՎՈՐՈՒՄ. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

- 5.1. Նախագծի վերլուծության գործընթացի գնահատման փուլում ուղղակի վարկավորման նախագծերի համար կատարվող ՀՇՄ վերլուծությունը բաղկացած է հետևյալ քայլերից՝
- 5.1.1. նախագիծը գնահատելու համար տեղեկատվության և գործողությունների պլանի քննարկում և բացթողումների բացահայտում (այդպիսիք առկա լինելու դեպքում),
- 5.1.2. հաճախորդի ՀՇՄ կառավարման համակարգի քննարկում և բացթողումների բացահայտում (այդպիսիք առկա լինելու դեպքում),
- 5.1.3. ցանկացած լրացուցիչ գործողությունների որոշում, որոնք վերը նշված ցանկացած բացթողումները վերացնելու նպատակով ընդգրկվելու են հաճախորդի գործողությունների պլանում,
- 5.1.4. անհրաժեշտության դեպքում, հաճախորդի գործունեության վայրի այցելություն,
- 5.1.5. հաճախորդի համար լրացուցիչ հնարավորությունների որոշում և դրանց իրականացմանը աջակցող միջոցների ձեռնարկում,
- 5.1.6. նախագծի դասակարգում, և
- 5.1.7. նախագծի վերաբերյալ տեղեկատվության մուտքագրում ԲՀԽՎԶ մեջ:
- 5.2. Կատարվում են ստորև բերված քայլերը՝
- 5.2.1. պահանջվում և ստացվում է նախագիծը գնահատելու համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Ստուգվում և հավաստվում է, որ շրջակա միջավայրի պահպանման գնահատման ուղղությունները համապատասխանում են նախագծի ազդեցության շրջանակներին,
- 5.2.2. հաճախորդից պահանջվում և քննարկվում է նրա կողմից նախագծի շրջանակներում կատարված ցանկացած բացահայտման կամ տրված բացատրությունների վերաբերյալ գրավոր տեղեկատվությունը,
- 5.2.3. պահանջվում է հաճախորդի ՀՇՄ-ի վերաբերյալ տեղեկատվությունը, քննարկվում այն՝ հիմնականում ուշադրություն դարձնելով՝
- 5.2.3.1. հաճախորդի ՀՇՄ քաղաքականությանը և ընթացակարգերին,
- 5.2.3.2. ընթացիկ կազմակերպչական կառուցվածքին և աշխատակազմին,
- 5.2.3.3. կատարողականների վերահսկողության ընթացակարգերին,
- 5.2.3.4. արդյունքների վերաբերյալ ղեկավարությանը տեղեկացնելու ձևերին,
- 5.2.3.5. մինչ օրս գրանցված հաճախորդի ՀՇՄ կառավարման գրառումներին, և
- 5.2.3.6. հաճախորդի «Շրջակա միջավայրի կառավարման» ծրագրին, այդ թվում՝ թերությունները վերացնելու գործողությունների պլանին:
- 5.2.4. Սույն ուղեցույցի 3.2 կետի պահանջները կատարելուց հետո, որոշվում և հաստատվում է Բանկի վերլուծության պահանջները կատարելու նպատակով մասնագետների ցանկը և, ՀՇՄ Կառավարման Ղեկավարի և ՀՇՄ Մասնագետի վերահսկողությամբ, որոշվում են աջակցման թիմի այլ անդամները՝ արտաքին փորձագետները, արտադրության ճյուղի մասնագետները կամ Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների և վարկավորման վարչության

աշխատակիցները ներառյալ: Բազմանդամ աջակցման խումբը ստեղծելուց հետո, ՀՇՄ Կառավարման Գեկավարի հետ համաձայնեցնելով, հաճախորդի պահանջները բավարարելու նպատակով կազմվում է հաճախորդի և խմբի տարբեր անդամների միջև հանդիպումների փուլային ժամանակացույցը:

- 5.2.5. Ըստ պահանջի, անցկացվում է գնահատման գործընթացը: Այստեղ կարող են լինել այցելություններ հաճախորդի գրասենյակ, մեկ կամ ավելի արտադրական տարածքներ, դրանց հետ կապված տարածքներ և/կամ մատակարարների տարածքներ: Որոշ դեպքերում կարող են պահանջվել բազմաթիվ գնահատման գործընթացներ: Ստացված տվյալները գրանցվում են ԲՀԽՎԶ մեջ և տրամադրվում են ՀՇՄ Կառավարման Գեկավարին:
- 5.2.6. Իրենց գործունեության ոլորտի առանձնահատկություններով պայմանավորված (օրինակ՝ շինարարական ընկերություններ, վառելանյութերի ոլորտում ծառայություններ մատուցող ընկերություններ)՝ հասարակական և շրջակա միջավայրի պահպանման հետ կապված զգալի ռիսկ ունեցող ընկերությունների վերլուծության ժամանակ Բանկը հաշվի է առնում նաև երրորդ անձանց ռիսկերը:

6. ՌԻՍԿԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԸ

6.1. Բնապահպանական և հասարակական մոնիտորինգը և հաճախորդների հաշվետվությունները

Բնապահպանական և հասարակական մոնիտորինգը գործարքի ողջ ժամանակահատվածի ընթացքում բնապահպանական և հասարակական ռիսկերին առնչվող տեղեկությունների պարբերական հավաքագրման և պահպանման գործընթացն է, որը իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից հաճախորդի կանոնավոր այցելությունների միջոցով: Այդ այցելությունները հիմնվում են Հավելված 3-ում նշված «Հասարակական և Շրջակա Միջավայրի Կատարողականի Մոնիտորինգի» ձևաթերթի վրա: Մոնիտորինգն անհրաժեշտ է, որովհետև բնապահպանական և հասարակական ռիսկերն այդ ժամանակահատվածի ընթացքում կարող են փոփոխվել: Մոնիտորինգը պետք է ուշադրության առնի հետևյալ հիմնական կողմերը.

- վարկառուի շարունակական համապատասխանությունը բնապահպանական, առողջապահական և անվտանգության օրենսդրությանը,
- վարկառուի շարունակական համապատասխանությունը վարկային պայմանագրում ներառված բոլոր բնապահպանական և/կամ հասարակական պայմաններին,
- կանոնակարգման միտումները. բնապահպանական/առողջապահական և անվտանգության/աշխատանքային օրենքների ու կանոնակարգերի փոփոխությունները կարող են ներկայացնել նոր չափորոշիչներ, որոնք չեն կարող դրանք ասպահովվել վարկառուի կողմից, այսպիսով երկու կողմերին էլ խոցելի դարձնելով ռիսկի ու պատասխանատվության նոր աղբյուրների նկատմամբ,
- փոփոխություններ վարկառուի կողմից իրականացվող գործունեությունում կամ գործընթացներում:

Որոշակի իրադարձություններ պետք է վարկային մասնագետներին հուշեն ուսումնասիրել վարկառուի գործունեության, կանոնակարգիչ դաշտի կամ այլ գործոնների ցանկացած փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել գործարքին առնչվող բնապահպանական ու հասարակական ռիսկի մակարդակի վրա: Նման դեպքերը ներառում են.

- փոփոխություններ գործունեությունում,
- համապատասխան բնապահպանական/առողջապահական և անվտանգության/աշխատանքային օրենսդրության փոփոխություններ,
- գործունեության թույլտվությունների ժամկետի սպառում,
- կանոնակարգիչ մարմնի կողմից ստուգումների, տույժերի, տուգանքների կիրառում վարկառուի նկատմամբ,
- հանրային բողոքներ կամ լրատվամիջոցներում բացասական լուսաբանում,
- ընկերության կողմից կատարվող ներդրումներ կամ բարելավումներ, և
- պատահարներ / դեպքեր (օրինակ՝ խոշոր արտահոսքեր):

Եթե վարկառուները շարունակում են խոշոր տուգանքներ վճարել բնապահպանական բնույթի շարունակվող խախտումների ու անհամապատասխանությունների համար, Բանկը պետք է այդ ձեռնարկություններին խրախուսի և օժանդակի՝ համապատասխանությունը ասպահովելու նպատակով: Անգամ եթե նման տուգանքները սոսկ փոքր գործառնական ծախսեր են, դրանք կարող են ապագա խոշոր ծախսերի կամ պատասխանատվության ազդանշաններ հանդիսանալ:

Մոնիտորինգի հիմնական մասը պետք է առնչվի վարկառուներին. նրանք գործարքի պայմանագրով պետք է հանձն առնեն ներկայացնել հետևյալը.

- բնապահպանության գծով տարեկան կատարողականի համառոտ հաշվետվություններ (հիմնված ինքնամոնիտորինգի կամ կանոնակարգող մարմինների կողմից կատարվող մոնիտորինգի վրա) Բանկին, վերջինիս տեղեկացնելով բնապահպանական ու հասարակական նորմերին ցանկացած անհամապատասխանության և, առկայության դեպքում, Բնապահպանության Կառավարման Ծրագրի (այսուհետ՝ ԲԿԾ) գծով առաջընթացի մասին, և
- անհապաղ ծանուցում այն պատահարների ու դեպքերի մասին, որոնք նշանակալի բացասական ազդեցություն ունեն կամ կարող են ունենալ շրջակա միջավայրի, հանրության կամ անձնակազմի առողջության ու անվտանգության վրա: Եթե պատահարները/դեպքը ներառում է խոշոր աղտոտում, մահացություն, կամ հիվանդանոցային բուժում պահանջող բազմաթիվ լուրջ վնասվածքներ, կամ եթե այն հայտնի է դարձել հանրությանը՝ լրատվամիջոցներով կամ այլ կերպ:

6.2. ՀՇՄ մասնագետը վերլուծում է հաճախորդների կողմից ստացված վերոնշյալ տեղեկությունները: ՀՇՄ ղեկավարը արդյունքների մասին տեղեկացվում է տարեկան կտրվածքով՝ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններին ներկայացվող շրջակա միջավայրի պահպանության մասին **արտաքին տարեկան հաշվետվություններ** և **ներքին տարեկան հաշվետվություն պատրաստելու միջոցով**: Ներքին կարգով, մոնիթորինգի իրականացման ժամանակ հաշվի են առնվում նաև շրջակա միջավայրի պահպանության խնդիրները, որոնց առկայության դեպքում գրանցվում են մոնիթորինգի հաշվետվության մեջ:

6.3. Սույն Սոցիալական և Բնապահպանական Կառավարման Ուղեցույցը անընդհատ բարելավելու համար ժամանակ առ ժամանակ կվերանայվի՝ կապված ՀՀ օրենսդրության մեջ բնապահպանական և սոցիալական խնդիրներին վերաբերող հարցերի փոփոխությունների հետ (հողի և աշխատուժի վերաբերյալ օրենքներ)

Հավելված 1. ԲԱՑԱՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

1. Արտադրության կամ գործունեության ընթացքում օգտագործվող վնասակար կամ ստիպողական աշխատանք **Բռնի աշխատուժն իրենից ներկայացնում է անձի կամքին հակառակ արված աշխատանք կամ ծառայություն՝ սպառնալիքի, ուժի կամ տուգանքների կիսումամբ**) /վնասակար մանկական աշխատանք (Երեխաների աշխատուժն այն երեխաների զբաղվածությունն է, որոց տարիքը ցածր է ընդունող երկրի կանոնադրությամբ սահմանված նվազագույն տարիքից կամ իրականացվում է Աշխատանքի Միջազգային Կազմակերպության Կոնվենցիայի C138, Հոդ. 2-ի խախտումներով (<<Նվազագույն տարիքի վերբերյալ Կոնվենցիա>>)
2. ՀՀ օրենսդրությամբ կամ միջազգային համաձայնագրերով ապօրինի հանդիսացող որևէ գործունեություն կամ որևէ ապրանքի արտադրություն կամ առևտուր, ինչպես նաև միջազգային արգելքի կամ սահմանափակումների տակ գտնվող, ինչպիսիք են ա) դրոգաբույսի արտադրություն կամ առևտուր (արգելքի կամ սահմանափակումների տակ գտնվող դրոգաբույսի ցուցակը գտնվում է ՄՖԿ-ի Շրջակա Միջավայրի Բաժնում և <http://www@who@int> հղմամբ), պեստիցիդների/հերբիցիդների արտադրություն կամ առևտուր (արգելքի կամ սահմանափակումների տակ գտնվող պեստիցիդների/հերբիցիդների ցուցակը գտնվում է ՄՖԿ-ի Շրջակա Միջավայրի Բաժնում և <http://www.pic.int> հղմամբ), բ) Օզոնը քայքայող նյութեր (այսուհետ որպես՝ <<ՕԶՆ>>) (Քիմիական միացություններ, որոնք օզոնի հետ ռեակցիայի մեջ մտնելով քայքայում են ստրատոսֆերայի օզոնը՝ առաջացնելով հայտնի <<օզոնային անցքեր>>: Մոնրեալի արձանագրության մեջ ներառված են ՕԶՆ-իցանկը, այդ նյութերի նպատակային նվազեցումը և օգտագործման դադարեցման ամսաթվերը: Տեղեկատվությունը հասանելի է <http://www.unep.org/ozone/montreal.shtml> հղմամբ և ՄՖԿ-

ի Բնապահպանական բաժնում, գ) Պոլիքոր բիֆենիլներ (այսուհետ՝ ՊԲԲ) պարունակող ապրանքների արտադրություն կամ առևտուր (ՊԲԲ–չափազանց թունավոր քիմիկատների խումբ: ՊԲԲ-ները հիմնականում գտնվում են 1950-1985 թ.թ. արտադրության յուղացված էլեկտրական հոսանքի տրանսֆորմատորներում, կոնդենսատորներում) և **այլ վտանգավոր քիմիկատներ (վտանգավոր քիմիկատների ցանկը հասանելի է <http://www@pic@int> հղմամբ**), դ) Ոչնչացման վտանգի տակ գտնվող վայրի կենդանիների և բույսերի ներկայացուցիչների միջազգային առևտրի վերաբերյալ համաձայնագրով (այսուհետ՝ ՈՎՏԿԲՄԱՀ) - սահմանված կենդանիների և բույսերի առևտուր (ՈՎՏԿԲՄԱՀ-ում թվարկված ներկայացուցիչների ցուցակը գտնվում է ՄՖԿ-ի Շրջակա Միջավայրի Բաժնում և **հասանելի է <http://www@cites@org> հղմամբ**) և **ե) և (զ) թափոնների անդրսահմանային առևտուր (Ինչպես սահմանված է Բազելյան Կոմիտեի կողմից, տես՝ <http://www@basel@int>):**

3. Ձենքի և զինամթերքի արտադրություն կամ առևտուր **այդ թվում այլ ռազմական նյութեր¹:**
4. Ռադիոակտիվ նյութերի արտադրություն կամ առևտուր: Սա չի վերաբերվում այն բժշկական, չափումներ կատարելու և այլ սարքավորումների ձեռք բերմանը. **եթե ԱԶԲ-ը գտնում է, որ ռադիոակտիվ նյութերի առկայությունը դրանց մեջ չնչին է, կամ պաշտպանված է համապատասխան ձևով):**
5. Չմեկուսացված ասբեստի արտադրություն կամ առևտուր (չի վերաբերվում 20%-ից պակաս ասբեստ պարունակող ասբեստա-ցեմենտային ծածկող նյութերի արտադրությանը կամ օգտագործմանը):
6. Տրոպիկական անտառներում առևտրային նպատակներով ծառեր կտրելու համար նախատեսված սարքերի արտադրություն կամ առևտուր (ծառերի պահպանման քաղաքականությամբ արգելված) (ՄՖԿ ՕՐ 4.36, Forestry (վերանայման ընթացքում է)):
7. Ծովային և ծովեզրյա ձկնորսության փորձեր, օր.¹ մեծածավալ պելագիկ ցանցերով և նուրբ ցանցերով ձկնորսություն, որը վնաս է հասցնում խոցելի և պաշտպանության տակ գտնվող տեսակներին և վնասում է ծովային կենսաբազմազանությանը և բնակիչներին (այն նախագծերի համար, որոնց ֆինանսավորումը նախատեսվում է միջազգային ֆինանսական կառույցների վարկային միջոցներով):
8. Ալկոհոլային խմիչքների, բացառությամբ գարեջրի և գինու, արտադրություն և առևտուր¹ (միջազգային ֆինանսական հաստատությունների վարկային միջոցներով ֆինանսավորման ենթակա նախագծերի դեպքում):
9. Ծխախոտի արտադրություն և առևտուր¹ (միջազգային ֆինանսական հաստատությունների վարկային միջոցներով ֆինանսավորման ենթակա նախագծերի դեպքում):
10. Դրամախաղերի, խաղատների և նմանատիպ գործունեություն իրականացնող այլ տնտեսվարող սուբյեկտներ¹ (միջազգային ֆինանսական հաստատությունների վարկային միջոցներով ֆինանսավորման ենթակա նախագծերի դեպքում):
11. Բիրբազմազանությանը կամ մշակութային ժառանգության պահպանությանն ուղղված ՀՀ օրենսդրությամբ կամ միջազգային կոնվենցիաներով արգելված միջոցառումներ (միջազգային ֆինանսական հաստատությունների վարկային միջոցներով ֆինանսավորման ենթակա նախագծերի դեպքում):
12. Փայտի կամ այլ անտառային արտադրանքների արտադրություն կամ առևտուր, բացի կայուն կերպով կառավարվող անտառներից (միջազգային ֆինանսական հաստատությունների վարկային միջոցներով ֆինանսավորման ենթակա նախագծերի դեպքում):
13. Ապրանքների առևտուր՝ առանց արտահանման կամ ներկրման համար պահանջվող լիցենզիաների կամ արտահանման կամ ներկրման երկրների կողմից տրված տրանզիտի լիազորման (միջազգային ֆինանսական հաստատությունների վարկային միջոցներով ֆինանսավորման ենթակա նախագծերի դեպքում):
14. Նավթի կամ այլ վտանգավոր նյութերի փոխադրում այնպիսի նավերով, որոնք չեն համապատասխանում Միջազգային նավատորմի կազմակերպության պահանջներին (միջազգային ֆինանսական հաստատությունների վարկային միջոցներով ֆինանսավորման ենթակա նախագծերի դեպքում):

1 չի վերաբերվում նախագծի այն հովանավորողներին, որոնք տվյալ գործունեությանը հիմնականում չեն զբաղվում: «Հիմնականում չեն զբաղվում» նշանակում է, որ տվյալ գործունեությունը միայն օժանդակ է նախագծի հովանավորողների հիմնական գործունեությանը):

Հավելված 2. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀԱՃԱՆՈՐԳԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՈՐԾԱՆՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ – ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՌԻՍԿԻ ՎԱՐԿԱՆՇՈՒՄ (ԿԻՐԱՆՎՈՒՄ Է ՄԻԱՅՆ A ԵՎ B ԿԱՏԵԳՈՐԻԱՆԵՐԻ ՎԱՐԿԵՐԻ ՀԱՍԱՐ):

Հաճախորդի բիզնեսի բնույթը՝					
Անվանումը՝					
Հասցեն՝					
Գործունեության ոլորտը, աշխատողների քանակը, նախագծի կատեգորիան՝		, աշխատող, կատեգորիա՝			
Հիմնական խնդիրները արտադրության, արդյունաբերության ժամանակ՝					
☐	աշխատավայրում հեղուկ և կոշտ աղբի առկայություն	☐	աղմուկի բարձր մակարդակներ (կրկնվող կամ անընդհատ)		
☐	ուժեղ հոտեր, բուսավոր նյութերի առկայություն	☐	հրդեհի ռիսկ, հիգիենայի պահպանում		
☐	աղբաթափում	☐	ջրի օգտագործումը արտադրական պրոցեսներում		
☐	օդի պահպանումը արտանետումներից	☐	առողջության պահպանում և անվտանգություն		
Շրջակա Միջավայրի Պահպանման պետական պահանջներին համապատասխանության վերաբերյալ տեղեկատվությունը՝					
☐		անհրաժեշտ թույլտվությունները (կցել պատճենները)			
☐		վերջին 2 տարվա ընթացքում ընկերության կողմից ՇՄՊ պետական պահանջները խախտելու համար վճարված տուգանքները (կցել վերջին վերատուգման հաշվետվությունը)			
☐		վերջին 2 տարվա ընթացքում տեղի ունեցած որևէ զգալի միջադեպեր կամ դեպքեր (օրինակ՝ հրդեհներ), որոնց արդյունքում մարդիկ են մահացել կամ ստացել են տարբեր լուրջ վնասվածքներ և/կամ զգալիորեն վնաս է հասցվել շրջակա միջավայրին			
☐		Բացառությունների ցանկին համապատասխանությունը Այո ☐ / Ոչ ☐			
Նախնական բնապահպանական և հասարակական ռիսկի վարկանշում՝					
Բիզնես գործունեություն	1		2	3	(2) x (3)
	☐ ցածր		1		☐ 40 միավոր
	☐ միջին		2	40	☐ 80 միավոր
☐ բարձր		3		☐ 120 միավոր	
Վարկի չափը (ԱՄՆ դոլար)	1		2	3	(2) x (3)
	☐ (< \$200,000)		1		☐ 20 միավոր
	☐ (\$200,000 - \$1,000,000)		2	20	☐ 40 միավոր
☐ (> \$1,000,000)		3		☐ 60 միավոր	
Վարկի ժամկետը	1		2	3	(2) x (3)
	☐ (< 6 ամիս)		1		☐ 20 միավոր
	☐ (6 ամսից – 2 տարի)		2	20	☐ 40 միավոր
☐ (> 2 տարի)		3		☐ 60 միավոր	
Գրավի տեսակ կամ վարձակալած ակտիվ	1		2	3	(2) x (3)
	☐ Իրացվելի ներդրումներ, ինչպիսիք են կանխիկ երաշխիքները		1		☐ 20 միավոր
	☐ Հող առանց արդյունաբերական պատմության կամ հարակից արդյունաբերություն, հիմնական ակտիվներ, ոչ իրացվելի ընթացիկ ակտիվներ, ինչպես օրինակ՝ բաժնետոմսեր		2	20	☐ 40 միավոր
☐ Արդյունաբերական պատմությանը հող, աղտոտում կամ նման հարակից վայր		3		☐ 60 միավոր	
Ընդամենը՝ միավոր					
Նախնական բնապահպանական և հասարակական ռիսկի վարկանիշ	☐	Բարձր	Բարձր միջակայք	250-300 միավոր	
	☐	Միջին	Միջին միջակայք	150-249 միավոր	
	☐	Ցածր	Ցածր միջակայք	100-149 միավոր	

Հավելված 3. ՀԱՃԱԽՈՐԴԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՎ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋՎԱՅՐԻ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳ (ԿԻՐԱՌՎՈՒՄ ԵՄ ՄԻԱՅՆ A ԵՎ B ԿԱՏԵԳՈՐԻԱՆԵՐԻ ՎԱՐԿԵՐԻ ՀԱՄԱՐ):

Հաճախորդի բիզնեսի բնույթը՝	
Անվանումը՝	
Հասցեն՝	
Գործունեության ոլորտը, աշխատողների քանակը, նախագծի կատեգորիան՝	, աշխատող, կատեգորիա՝
Հասարակական և Շրջակա Միջավայրի Կատարողականի Մոնիտորինգի տարրերը՝	
☐ հաճախորդի շարունակական համապատասխանությունը բնապահպանական, առողջապահական և անվտանգության օրենսդրությանը	
☐ փոփոխություններ հաճախորդի կողմից իրականացվող գործունեությունում կամ գործընթացներում	
☐ համապատասխան բնապահպանական/առողջապահական և անվտանգության/ աշխատանքային օրենսդրության փոփոխություններ	
☐ գործունեության ՀՇՄ թույլտվությունների ժամկետի սպառում	
☐ հաճախորդի նկատմամբ կանոնակարգիչ մարմնի կողմից ստուգումների, տույժերի, տուգանքների կիրառում	
☐ Մարդկանց հարկադիր վերաբնակեցման կամ կենսաապահովման պայմանների վրա բացասական ազդեցություն հաճախորդի գործունեության արդյունքում	
☐ Բացասական ազդեցություն տեղաբնիկների կամ այլ խոցելի խմբերի վրա հաճախորդի գործունեության ընթացքում	
☐ Տղամարդկանց և կանանց միջև անհավասարությունների ստեղծում կամ սրացում կամ բացասական ազդեցություն կենսաապահովման պայմանների վրա:	
☐ Աշխատողների առողջության, անվտանգության և ապահովության հետ կապված ռիսկեր (աշխատողների կացություն, վտանգի ռիսկ և այլն)	
☐ Հանրության անվտանգության, առողջության և ապահովության հետ կապված ռիսկեր ((օրինակ՝ մեծ վտանգներ, երթևեկության անվտանգություն, ներհոսքի կառավարում, ՄԻԱՎ / ՉԻԱՀ, դժբախտ պատահարների և այլն))	
☐ Աշխատանքային պայմանների և զբաղվածության պայմանների վրա ազդեցություն	
☐ հանրային բողոքներ կամ լրատվամիջոցներում բացասական լուսաբանում (կցել պատճենները)	
☐ հաճախորդի ընկերության կողմից կատարվող ներդրումներ կամ բարելավումներ	
☐ պատահարներ / դեպքեր հաճախորդի գործունեության ընթացքում	
Վարկային մասնագետի անուն, ազգանուն՝	
Լրացման ամսաթիվ՝ « » « » 201 թ.	

Հավելված 4: Բնապահպանական և Սոցիալական Ռիսկի դասակարգման գանկ –Վերանայված 2014:

		Ռիսկի մակարդակ		
Code NACE Rev. 2	Կարգ և Ենթակարգ	Բնապահպան.	Սոցիալական	Ընդհանուր
Բաժին A	Գյուղատնտեսություն, անտառտնտեսություն և ձկնորսություն			
1	Բուսաբուծություն, անասնաբուծություն , որսորդություն և հարակից ծառայություններ			
1.1	Ոչ- բազմամյա մշակաբույսերի աճեցում			
1.1	Հացահատիկային (բացառությամբ բրնձի), հատիկաբնույթի մշակաբույսերի և ձիթատու սերմերի աճեցում	Միջին	Բարձր	Միջին
1.12	Բրնձի աճեցում	Միջին	Բարձր	Բարձր
1.13	Բանջարեղենի, դոմազգիների, արմատապտուղների և պալարների աճեցում	Միջին	Բարձր	Բարձր
1.14	• Շաքարեղեգի աճեցում	Միջին	Բարձր	Բարձր
1.15	Ծխախոտի աճեցում Ծանոթագրություն:: Այս ոլորտի ֆինանսավորումը ՎՋԵԲ-ի միջոցներով հիմնականում բացառված է- մանրամասների համար տե՛ս ՎՋԵԲ-ի հետ կնքած պայմանագիրը	Բացառված	Բացառված	Բացառված
1.16	Մանրաթելային բույսերի աճեցում (օր.՝ ջուտ, կտավատ, կանեփ, բանբակ)	Միջին	Բարձր	Բարձր
1.19	Այլ ոչ-բազմամյա մշակաբույսերի աճեցում, օր.՝ ծաղիկներ, ծաղիկների սերմեր, կտրված ծաղիկների և ծաղկեփնջերի արտադրություն և այլն:	Միջին	Բարձր	Բարձր
1.2	Բազմամյա մշակաբույսերի աճեցում (մշակաբույսեր, որոնք ապրում են ավելի քան 2 սեզոն, օր.՝ խաղող, արևադարձային և մերձարևադարձային մրգեր, ցիտրուսային մրգեր, թուփի մրգեր և ընկուզեղեն, խնձոր, բալ և այլն)	Միջին	Բարձր	Բարձր
1.3	Բույսերի աճեցում (օր.՝ բույսերի աճեցում տնկման, դեկորատիվ պատճառներով, ներառյալ՝ տորֆի տրանսպլատանցիա և այլն.)	Ցածր	Ցածր	Ցածր
1.4	Կենդանական ապրանքներ			
1.41	Կաթնատու խոշոր եղջերավոր անասունների բուծում	Միջին	Միջին	Միջին
1.42	Այլ խոշոր եղջերավոր անասունների և գոմեշների բուծում	Միջին	Միջին	Միջին
1.43	<u>Ձիերի և այլ ձիազգիների բուծում</u>	Միջին	Միջին	Միջին
1.44	Ուղտերի և այլ ուղտազգիների բուծում	Միջին	Միջին	Միջին
1.45	Ոչխարների և այծերի բուծում	Միջին	Միջին	Միջին
1.46	Խոզաբուծություն	Միջին	Միջին	Միջին
1.47	Թռչնաբուծություն	Միջին	Միջին	Միջին
1.49	Այլ կենդանիների բուծում (օր.՝ շներ և կատուներ)	Միջին	Ցածր	Միջին
1.5	<u>Խառը հողագործություն (ֆերմերություն)</u>	Միջին	Բարձր	Բարձր
1.6	Գյուղատնտեսության բնագավառում օժանդակ գործունեություն և բերքահավաքից հետո իրականացվող գործողություններ			
1.61	<u>Բուսաբուծության բնագավառում օժանդակ գործողություններ</u>	Միջին	Միջին	Միջին
1.62	<u>Անասնաբուծության բնագավառում օժանդակ գործունեություն</u>	Միջին	Միջին	Միջին
1.63	Բերքահավաքից հետո իրականացվող գործողություններ	Միջին	Միջին	Միջին
1.64	Սերմնացան և բույսերի բազմացում	Միջին	Միջին	Միջին
1.7	Որսորդություն, թակարդով որս և նմանատիպ գործողություններ	Բարձր	Միջին	Բարձր

		Ռիսկի մակարդակ		
Code NACE Rev. 2	Կարգ և ենթակարգ	Բնապահպան.	Սոցիալական	Ընդհանուր
2	Անտառաբուծություն և փայտամթերում			
2.1	Անտառաբուծություն և դրա հետ կապված այլ գործողություններ	Բարձր	Բարձր	Բարձր
2.2	Փայտամթերում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
2.3	Վայրի բույսերի և անտառամթերքի հավաքում	Միջին	Միջին	Միջին
2.4	Անտառային տնտեսության բնագավառում օժանդակ գործունեություն	Միջին	Միջին	Միջին
3	Որսաբրդություն և ջրային կուլտուրա			
3.11	Ծովային ձկնորսություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
3.12	Ձկնորսություն քաղցրահամ ջրերում	Բարձր	Միջին	Բարձր
3.21	Մարիկուլտուրա	Բարձր	Միջին	Բարձր
3.22	Քաղցրահամ ջրերի ակվակուլտուրա	Բարձր	Միջին	Բարձր
Section B	Հանքարդյունաբերություն և Քարհանքի շահագործում			
5	Ածուխի և լիգնիտի արտադրություն			
5.1	Կոչտ ածուխի արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
5.2	Լիգնիտի արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
6	Հում նավթի և բնական գազի արդյունահանում			
6.1	Հում նավթի արդյունահանում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
6.2	Բնական գազի արդյունահանում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
7	Մետաղական հանքաքարերի արդյունահանում			
7.1	Երկաթի հանքաքարի արդյունահանում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
7.21	Ուրանի և թորիումի հանքաքարերի արդյունահանում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
7.29	Այլ գունավոր մետաղների հանքաքարերի արդյունահանում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
8	Այլ հանքարդյունաբերություն և քարհանքի շահագործում			
8.1	Քարի, ավազի և կավի հանքերի շահագործում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
8.11	Դեկորատիվ և շինարարական քարի, կրաքարի, կավիճի և սալաքարի ստացում/հանքի շահագործում/	Բարձր	Բարձր	Բարձր
8.12	Մանրախճի և ավազի հանքահորերի շահագործում, կավի և ճենակավի (կաոլինի) արդյունահանում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
8.91	Քիմիական և հանքային պարարտանյութերի արդյունահանում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
8.92	Տորֆի արդյունահանում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
8.93	Աղի արդյունահանում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
8.99	Այլ խմբերում չդասակարգված հանքարդյունաբերություն և քարհանքերի շահագործում (հղկանյութեր, բնական գրաֆիտ, բնական ասֆալտ, բնական պինդ բիտում.)	Բարձր	Բարձր	Բարձր
9	Հանքարդյունաբերությանը օժանդակող գործողություններ			
9.1	Նավթի և բնական գազի արդյունահանման ոլորտում օժանդակ գործողությունների իրականացում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
9.9	Աջակցություն այլ հանքարդյունաբերության և քարհանքերի շահագործման համար՝ հետազոտական ծառայություններ, երկրաբանական դիտարկումներ, ջրահեռացման և արտանետման ծառայություններ	Բարձր	Բարձր	Բարձր
Բաժին C	Արտադրություն			
10	Սննդամթերքի արտադրություն			

10.1	Մսի և մսամթերքի մշակում և պահածոյացում			
10.11	Մսի մշակում և պահածոյացում	Միջին	Բարձր	Միջին
10.12	Թռչնամսի մշակում և պահածոյացում	Միջին	Բարձր	Միջին
10.13	Մսամթերքի արտադրություն, այդ թվում՝ թռչնամսի արտադրություն	Միջին	Բարձր	Միջին
10.2	Ձկան, իեցգետնանմանների և մոլյուսկների մշակում և պահածոյացում	Միջին	Միջին	Միջին

		Ռիսկի մակարդակ		
Code NACE Rev. 2	Կարգ և ենթակարգ	Բնապահպան.	Սոցիալական	Ընդհանուր
10.3	Մրգի և բանջարեղենի վերամշակում և պահպանում			
10.31	Կարտոֆիլի վերամշակում և պահածոյացում	Միջին	Միջին	Միջին
10.32	Մրգերի և բանջարեղենի հյութի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.39	Մրգերի և բանջարեղենի այլ վերամշակում և պահածոյացում	Միջին	Միջին	Միջին
10.4	Բուսական և կենդանական յուղերի և ճարպերի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.41	Յուղերի և ճարպերի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.42	Մարգարինի և նմանատիպ ուտելի ճարպերի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.5	Կաթնամթերքի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.51	Կաթնամթերքի և պանրի պատրաստման գործողություններ	Միջին	Միջին	Միջին
10.52	Պաղպաղակի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.6	Հացահատիկային մթերքների, օսլայի և օսլա պարունակող պորդուկտների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.7	Հացաբուլկեղենի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.71	Հացի, թարմ հրուշակեղենի և տորթերի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.72	Չորահացերի և թխվածքարվիթների արտադրություն, Երկարատև պահվող հրուշակեղենի և տորթերի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.73	Մակարոնի, լապշայի և համանման այլուրե արտադրատեսակների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.8	Այլ սննդամթերքների արտադրություն (շաքարավազ, կակաո, շոկոլադ, շաքարե հրուշակեղեն, թեյ և սույճ, համեմունքներ, պատրաստի ուտեստներ, համասեռված բաղադրիչներ պարունակող և դիետիկ սնունդ և այլ սննդամթերքներ)	Միջին	Միջին	Միջին
10.9	Պատրաստի անասնակերի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
10.91	Գյուղատնտեսական կենդանիների համար պատրաստի կերերի արտադրություն Manufacture of prepared feeds for farm animals	Միջին	Միջին	Միջին
10.92	Տնային կենդանիների համար պատրաստի կերերի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
11	Խմիչքների արտադրություն (թորած ալկոհոլային խմիչքներ, գինիներ, խնձորից և այլ մրգերից պատրաստված գինիներ, գարեջուր, հանքային ջրեր և այլ ոչ- ոգելից խմիչքներ) Ծանոթագրություն. Թորած ալկոհոլային խմիչքների արտադրության ֆինանսավորումը ՎՋԵԲ-ի միջոցներով հիմնականում բացառված է- մանրամասների համար տե՛ս ՎՋԵԲ-ի հետ կնքած պայմանագիրը			
11.1	Ալկոհոլային խմիչքների թորում, բազմաթորում և խառնում	Բացառված	Բացառված	Բացառված
11.2	Խաղողի գինու արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
11.3	Խնձորից և այլ մրգերից պատրաստված գինիների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
12	Միսախոտային արտադրատեսակների արտադրություն Ծանոթագրություն. Այս ոլորտի գործունեության ֆինանսավորումը ՎՋԵԲ-ի միջոցներով հիմնականում բացառված է: Մանրամասների համար ստուգե՛լ ՎՋԵԲ-ի հետ կնքած պայմանագիրը	Բացառված	Բացառված	Բացառված
13	Մանածագործական արտադրատեսակների արտադրություն			
13.1	Մանածագործական թելքի նախապատրաստում և մանում	Միջին	Բարձր	Բարձր
13.2	Մանածագործվածքի մանում	Միջին	Բարձր	Բարձր
13.3	Մանածագործվածքի վերջնամշակում	Բարձր	Բարձր	Բարձր

		Ռիսկի մակարդակ		
Code NACE Rev. 2	Կարգ և ենթակարգ	Բնապահպան.	Սոցիալական	Ընդհանուր
13.9	Այլ գործվածքի արտադրություն (օր.՝ տրիկոտաժե և հելունագործ գործվածքներ, պատրաստի մանածագործական արտադրանքներ, բացի՝ հագուստից, գորգեր և կարպետներ, ճոպաններ, պարաններ, առասան և ցանցեր, ոչ-գործվածքային մանածագործական արտադրատեսակներ, բացի հագուստից, և այլ մանածագործական արտադրատեսակների արտադրություն)	Միջին	Բարձր	Բարձր
14	Հագուստի արտադրություն			
14.1	Հագուստի արտադրություն, բացի մորթե հագուստից (օր.՝ կաշվե հագուստ, արտահագուստ, վերնազգեստ, ներքնազգեստ, այլ հագուստ և պարագաներ)	Միջին	Բարձր	Բարձր
14.2	Մորթե իրերի արտադրություն	Միջին	Բարձր	Բարձր
14.3	Տրիկոտաժե և հելունագործ արտադրատեսակների արտադրություն (տրիկոտաժե և հելունագործ գուլպաների, այլ տրիկոտաժե և հելունագործ հագուստի արտադրություն)	Միջին	Բարձր	Բարձր
15	Կաշվե, կաշվե արտադրատեսակների արտադրություն			
15.1	Կաշվի դաբադում և վերջնամշակում, ճմպրուկների, պայուսակների, թամբա-լծասարքային արտադրատեսակների արտադրություն, մորթու վերջնամշակում և ներկում)	Բարձր	Բարձր	Բարձր
15.11	Կաշվի վերամշակում և ներկում; մորթու վերամշակում և ներկում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
15.12	Ճմպրուկների, պայուսակների, թամբա-լծասարքային արտադրատեսակների արտադրություն	Միջին	Բարձր	Բարձր
15.2	Կոշիկի արտադրություն	Միջին	Բարձր	Բարձր
16	Փայտի, խցանակեղևից պատրաստված արտադրանքատեսակների արտադրություն, բացառությամբ կահույքի, ծղոտից, և հյուսկեն նյութերից պատրաստված արտադրանքատեսակների արտադրություն			
16.1	Փայտի սղոցում և ռանդում	Միջին	Միջին	Միջին
16.2	Փայտից, խցանակեղևից, ծղոտից, և հյուսկեն նյութերից պատրաստված արտադրանքատեսակների արտադրություն (նրբատախտակի և պանելների, հատակի հավաքովի փայտածածկի, այլ շինարարական փայտե կոնստրուկցիաների, փայտե տարաների և այլ փայտից պատրաստված իրերի արտադրություն. խցանակեղևից, ծղոտից, և հյուսկեն նյութերից պատրաստված այլ արտադրանքատեսակների արտադրություն)	Միջին	Միջին	Միջին
17	Թղթի և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն			
17.11	Թաղանթանյութի արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
17.12	Թղթի և ստվարաթղթի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
17.2	Ստվարաթղթե արտադրատեսակների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
18	Պոլիգրաֆիկական գործունեություն և զրառված կրիչների բազմացում			
18.1	Տպագրություն և տպագրության հետ կապված ծառայություններ	Միջին	Ցածր	Միջին

18.2	Գրառված կրիչների բազմացում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
19	Կորսի և թորած նավթամթերքի արտադրություն			
19.1	<u>Կորսի արտադրություն</u>	Բարձր	Բարձր	Բարձր
19.2	Թորած նավթամթերքի արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
20	Քիմիական նյութերի և քիմիական արտադրատեսակների արտադրություն			
20.1	Հիմնային քիմիական նյութերի, պարարտանյութերի և ազոտային միացությունների, նախնական ձևերով պլաստմասսաների և սինթետիկ կաուչուկի արտադրություն (արդյունաբերական գազի, ներկանյութերի և գունանյութերի, պարարտանյութերի և ազոտային միացությունների, նախնական ձևերով պլաստմասսաների և սինթետիկ կաուչուկի արտադրություն)	Բարձր	Բարձր	Բարձր

		Ռիսկի մակարդակ		
Code NACE Rev. 2	Կարգ և ենթակարգ	Բնապահպան.	Սոցիալական	Ընդհանուր
20.2	Թունաքիմիկատների և ագրոքիմիական նյութերի արտադրություն Ծանոթագրություն. Որոշ տեսակների արտադրությունը ենթական չէ ՎՋԵԲ-ի միջոցներով ֆինանսավորմանը: Տե՛ս ՎՋԵԲ-ի Բնապահպանական և Սոցիալական արգելված գործունեության ցանկ:	Բարձր	Բարձր	Բարձր
20.3	Ներկերի, լաքերի և համանման պատվածքների, տպագրական ներկերի և մածիկի արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
20.4	Օճառի և մաքրող, վիացող ու փայլեցնող միջոցների, օձանելիքի և կոսմետիկական միջոցների արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
20.5	Այլ քիմիական նյութերի արտադրություն (պլաստիկ նյութերի, սոսինձների, եթերային յուղերի արտադրություն),	Բարձր	Բարձր	Բարձր
20.6	Արհեստական թելքի արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
21	Հիմնային դեղագործական արտադրանքի և դեղագործական պատրաստուկների արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
22	Ռետինե և պլաստմասսե ապրանքների արտադրություն			
22.1	Ռետինե արտադրանքի արտադրություն			
22.11	Ռետինե դոդերի և խողովակների արտադրություն, ռետինե դոդերի պաշտպանաշերտի վերականգնում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
22.19	Այլ ռետինե ապրանքների արտադրություն (պլաստմասսե ափսեների, թիթեղների, խողովակների, փաթեթավորման համար նախատեսված պլաստմասսե ապրանքների և այլն)	Բարձր	Բարձր	Բարձր
22.2	Պլաստմասսե իրերի արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
23	Այլ ոչ-մետաղական հանքային ապրանքատեսակների արտադրություն			
23.1	Ապակու և ապակե արտադրատեսակների արտադրություն (թերթապակի, թերթապակու կաղապարում և մշակում, սնամեջ ապակու, ապակեթելի արտադրություն, ապակու այլ տեսակների մշակում, ներառյալ տեխնիկական ապակե ամանների արտադրություն)	Միջին	Միջին	Միջին
23.2	Հրահետ արտադրատեսակների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
23.3	Կավե շինանյութերի արտադրություն (կերամիկական սալիկներ, աղյուսներ, սալիկներ և այլ շինարարական արտադրատեսակներ թրծած կավից)	Միջին	Միջին	Միջին
23.4	Ճենապակե և կերամիկական արտադրատեսակների արտադրություն (տնտեսական և դեկորատիվ կերամիկական արտադրատեսակների արտադրություն, սանիտարատեխնիկական կերամիկական սարքավորումներ, մեկուսիչների և համապատասխան կցամասերի, այլ կերամիկական արտադրանքների արտադրություն)	Միջին	Միջին	Միջին
23.5	Ցեմենտի, կրի, գիպսի և գաջի արտադրություն	Բարձր	Միջին	Բարձր
23.6	Բետոնից, ցեմենտից, գիպսից շինվածքների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
23.7	Քարի աղոցում, մշակում և հարդարում	Միջին	Միջին	Միջին
23.9	Հղկանյութերի և այլ ոչ-մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն՝ չներառված այլ ուրիշ խմբավորումներում	Միջին	Միջին	Միջին
24	Հիմնական մետաղների արտադրություն			
24.1	Թուջի, պողպատի և ֆեռոհամահավածքների արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
24.2	Պողպատե խողովակների, սնամեջ պրոֆիլների և համանման կցամասերի արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
24.3	Պողպատի նախնական մշակում և այլ պողպատե	Բարձր	Բարձր	Բարձր

	արտադրատեսակների արտադրություն			
24.4	Թանկարժեք և հիմնական գունավոր մետաղների արտադրություն (օր.՝ ալյումինի, կապարի, ցինկի և անագի արտադրություն)	Բարձր	Բարձր	Բարձր
24.46	Միջուկային վառելիքի մշակում Ծանոթագրություն. Միջուկային վառելիքի մշակման համար ֆինանսավորում իրականացնելիս, կապվել ՎՋԵԲ-ի Կայուն Զարգացման թիմի հետ՝ բացառությունները ճշտելու համար:	Բարձր	Բարձր	Բարձր

		Ռ		
		իսկի մակարդակ		
Cod e NACE Rev. 2	Կարգ և ենթակարգ	Բնապ առաջնական	Սոցիալ ական	Ընդհանու ր
24.5	Մետաղների ձուլում (երկաթի, պողպատի, թեթև մետաղների և գունավոր մետաղների ձուլում)	Բարձր	Բարձր	Բարձր
25	Պատրաստի մետաղե արտադրատեսակների արտադրություն, բացի մեքենաներից և սարքավորումներից:			
25.1	Մետաղե շինարարական կոնստրուկցիաների արտադրություն	Ցածր	Միջին	Միջին
25.2	Մետաղե ցիստեռների, ռեզերվուարների և տարաների արտադրություն. կենտրոնական ջեռուցման համակարգի ջեռուցիչ մարտկոցների և շոգեկաթսաների արտադրություն)	Ցածր	Միջին	Միջին
25.3	Շոգեկաթսաների արտադրություն, բացի կենտրոնական ջեռուցման համակարգի կաթսաներից	Ցածր	Միջին	Միջին
25.4	Ձենքի և զինամթերքի արտադրություն Օստոթագրություն. Այս գործունեության ֆինանսավորումը ՎՋԵԲ-ի միջոցներով հիմնականում բացառված է. Մանրամասների համար տե՛ս ՎՋԵԲ-ի հետ կնքած պայմանագիրը:	Արգելվ ած	Արգելվ ած	Արգելված
25.5	Մետաղի կտում, մամլում, դրոշմում և գլոցում. Փոշեմետաղագործություն	Միջին	Միջին	Միջին
25.6	Մետաղների մշակում և պատում. մեխանիկական մշակում			
25.61	Մետաղների մշակում և պատում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
25.62	Մեխանիկական մշակում, ներառյալ՝ մետաղական կտորների հղկում, մանրեցում, նախագծում, կտրում, հարթեցում, սղոցում, սրում, փայլեցում, զոդում, միակցում	Ցածր	Միջին	Միջին
25.7	Դանակ-պատառաքաղի, երկաթե գործիքների և այլ արտադրատեսակների արտադրություն			
25.71	Դանակ-պատառաքաղի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
25.72	Կողպեքների և ծխնիների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
25.73	Գործիքների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
25.9	Այլ պատրաստի մետաղե արտադրատեսակների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
26	Համակարգիչների, էլեկտրոնային և օպտիկական սարքավորումների արտադրություն			
26.1	Էլեկտրոնային բաղադրամասերի արտադրություն	Միջին	Ցածր	Միջին
26.2	Համակարգիչների և ծայրամասային սարքավորումների արտադրություն	Միջին	Ցածր	Միջին
26.3	Կապի սարքավորանքի արտադրություն	Միջին	Ցածր	Միջին
26.4	Էլեկտրոնային սարքավորանքի արտադրություն	Միջին	Ցածր	Միջին
26.5	Չափիչ, ստուգիչ, փորձարկիչ և նավագնացական գործիքների ու սարքերի արտադրություն. ձեռքի և այլ ժամացույցների արտադրություն	Միջին	Ցածր	Միջին

• 26.6	• Ճառագայթահարող, էլեկտրաբժշկական և էլեկտրաբուժական սարքավորանքի արտադրություն	Միջին	Ցածր	Միջին
• 26.7	• Օպտիկական գործիքների և լուսանկարչական սարքավորանքի արտադրություն	Միջին	Ցածր	Միջին
• 26.8	• Մագնիսական և օպտիկական կրիչների արտադրություն	Միջին	• Ցածր	Միջին
• 27	• Էլեկտրական սարքավորանքի արտադրություն	•	•	•
• 27.1	• Էլեկտրաշարժիչների, գեներատորների և տրանսֆորմատորների, էլեկտրաէներգիայի բաշխման և վերահսկման սարքերի արտադրություն • Օստթագրություն: Պոլիլոբացված բիֆինների (PCB) կիրառմամբ տրանսֆորմատորների արտադրությունը ենթական չէ ՎՋԵԲ-ի ֆինանսավորմանը- Տե՛ս Բնապահպանական և Սոցիալական Բացառման Ցանկ	Միջին	Միջին	Միջին
• 27.2	• Մարտկոցների և կուտակիչների արտադրություն	• High	Միջին	• High
• 27.3	• Էլեկտրահաղորդալարերի և դրանց միացման սարքավորանքների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
• 27.4	• Էլեկտրական լուսավորման սարքավորանքի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
• 27.5	• Կենցաղային սարքերի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
• 27.9	• Էլեկտրական այլ սարքավորանքների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին

Cod e NACE Rev. 2	Կարգ և ենթակարգ	Ռիսկի մակարդակ		
		Բնապ ահպան.	Սոցիալ ական	Ընդհան ուր
28	Այլ խմբավորումներում չդասակարգված մեքենաների և սարքավորումների արտադրություն			
28.1	Ընդհանուր նշանակության մեքենաների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
28.2	Ընդհանուր նշանակության այլ մեքենաների արտադրություն		Միջին	Միջին
28.21	Վառարանների, հնոցների և վառարանային հրաձորանների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
28.22	Ամբարձիչ և բեռնման-բեռնաթափման սարքավորանքի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
28.23	Գրասենյակային ապարատների և սարքավորումների արտադրություն (բացառությամբ՝ համակարգիչների ծայրամասային սարքավորումների)	Միջին	Միջին	Միջին
28.24	Շարժաբերով ձեռքի գործիքների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
28.25	Սառեցնող և օդափոխիչ ոչ-կենցաղային սարքավորանքի արտադրություն Սառեցնող և օդափոխիչ սարքավորումների արտադրությունը օգոնը քայքայող նյութերի կիսամամբ ԱՐԳԵԼՎԱՄ Է: Շանթագրություն: Որոշ տեսակների արտադրություն, որոնց մեջ կիրառվում է արգելված բաղադրիչներ (օր. քլորոֆլորոածխաթթուներ(CFCs) ենթակա չէ ՎՁԵԲ-ի միջոցներով ֆինանսավորմանը): Տե՛ս Բնապահպանական և Սոցիալական Բացառման ցանկ;	Միջին	Միջին	Միջին
28.29	Այլ խմբերում չդասակարգված այլ ընդհանուր նշանակության մեքենաների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
28.3	Գյուղատնտեսության և անտառտնտեսության համար նախատեսված մեքենաների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
28.4	Մետաղագործության համար մեքենաների և հաստոցների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
28.9	Այլ հատուկ նշանակության մեքենաների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
29	Ավտոմեքենաների, կցանքների և կիսակցանքների արտադրություն			
29.1	Ավտոմեքենաների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
29.2	Ավտոմեքենաների թափքերի, կցանքների և կիսակցանքների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
29.3	Ավտոմեքենաների մասերի և պարագաների աքսեսուարների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
30	Տրանսպորտային այլ սարքավորանքի արտադրություն			
30.1	Նավերի և նավակների արտադրություն			
30.11	Նավերի և լողուն կառույցների արտադրություն Շանթագրություն: Ռազմանավերի կառուցման ֆինանսավորումը ՎՁԵԲ-ի միջոցներով հիմնականում արգելված է. Տե՛ս ՎՁԵԲ-ի հետ կնքած պայմանագիրը :	Միջին	Բարձր	Բարձր
30.12	Զբոսանավերի և սպորտային նավերի կառուցում	Միջին	Միջին	Միջին
30.2	Երկաթուղային շարժակազմի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
30.3	Օդանավերի, տիեզերանավերի և այլ համանման	Միջին	Միջին	Միջին

	ապարատների արտադրություն			
• 30.4	<ul style="list-style-type: none"> Մարտական մեքենաների, միջմայրցամաքային բալիստիկ հրթիռների արտադրություն (ICBM) Ծանոթագրություն: Այս գործունեության ֆինանսավորումը ՎՋԵԲ-ի միջոցներով արգելված է: – մարնամասները տե՛ս ՎՋԵԲ-ի հետ կնքած պայամանագրում 	<ul style="list-style-type: none"> Բացառված 	Բացառված	Բացառված
• 30.9	Այլ խմբավորումներում չդասակարգված տրանսպորտային միջոցների արտադրություն (օր.՝ մոտոցիկլների, հեծանիվների և հաշմանդամների համար նախատեսված սայլակների արտադրություն)	Միջին	Միջին	Միջին
• 31	Կահույքի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
• 32	Այլ արտադրություն	•	•	•
• 32.1	<u>Թանկարժեք զարդերի, բիժուտերիայի և համանման իրերի արտադրություն</u>	Միջին	Միջին	Միջին
• 32.2	Երաժշտական գործիքների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
• 32.3	Մպորտային ապրանքների արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին

		• Ռիսկի մակարդակ		
• Cod e NACE Rev. 2	• Ոլորտ և ենթաօլորտ	• Բնապահ պանական	• Սոցիալական	• Ընդհանուր
• 32.4	• Խաղերի և խաղալիքների արտադրություն	• Միջին	Միջին	Միջին
• 32.5	• Բժշկական և ատամնաբուժական գործիքների և սարքերի արտադրություն	Միջին	Միջին	Միջին
• 32.9	• Այլ խմբավորումներում չներառված արտադրատեսակների արտադրություն (ավելներ և խոզանակներ, պաշտպանական սարքավորանքներ և հագուստ, գրիչներ և մատիտներ, նամականիշներ և պիտակներ, կոճակներ, անձնական օգտագործման և տնտեսական իրեր, մոմեր, արհեստական ծաղիկներ, մրգեր, ծաղկեփնջեր և այլն)	Միջին	Միջին	Միջին
• 33	• Մեքենաների և սարքավորանքի նորոգում և տեղադրում	•	•	•
• 33.1	• Պատրաստի մետաղե արտադրատեսակների, մեքենաների և սարքավորանքի նորոգում	• Ցածր	Միջին	Միջին
• 33.14	• Էլեկտրական սարքավորումների արտադրություն	Ցածր	Միջին	Միջին
• 33.15	• Նավերի և նավակների նորոգում և տեխնիկական սպասարկում	Ցածր	Միջին	Միջին
• 33.16	• Օդանավերի և տիեզերանավերի նորոգում և տեխնիկական սպասարկում	Ցածր	Միջին	Միջին
• 33.17	• Այլ տրանպորտային սարքավորումների նորոգում և տեխնիկական սպասարկում	Ցածր	Միջին	Միջին
• 33.2	• Արդյունաբերական մեքենաների և սարքավորումների տեղադրում	Ցածր	Միջին	Միջին
• Բաժի ն D	• Էլեկտրականության , գազի մատակարարում և օդորակում			
• 35	• Էլեկտրականության, գազի մատակարարում և օդորակում	•	•	•
• 35.1	• Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն, հաղորդում և բաշխում	• Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 35.11	• Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն	• Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 35.12	• Էլեկտրաէներգիայի հաղորդում	Ցածր	Բարձր	Բարձր
• 35.13	• Էլեկտրաէներգիայի բաշխում	Ցածր	Բարձր	Բարձր
• 35.14	• Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 35.2	• Գազի արտադրություն, գազակերպ վառելիքի բաշխում գազամատակարարման համակարգի միջոցով	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 35.21	• Գազի արտադրություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 35.22	• Գազակերպ վառելիքի բաշխում գազամատակարարման համակարգի միջոցով	Միջին	Միջին	Միջին
• 35.23	• Գազամատակարարման համակարգի միջոցով բաշխող գազի վաճառք	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 35.3	• Գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	Միջին	Միջին	Միջին
• Բաժի ն E	• Զբոսաշրջության և հյուրանոցային գործունեության (կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում)			
• 36	• Զրի հավաքում, մշակում և բաշխում	Միջին	Միջին	Միջին

• 37	• Կոյուղի	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 38	• Թափոնների հավաքում, մշակում և ոչնչացում, նյութերի վերականգնում	•	•	•
• 38.1	• Թափոնների հավաքում	•	•	•
• 38.11	• Ոչ-վտանգավոր թափոնների հավաքում	Միջին	Միջին	Միջին
• 38.12	• Վտանգավոր թափոնների հավաքում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 38.2	• Թափոնների մշակում և ոչնչացում	•	•	•
• 38.21	• Ոչ-վտանգավոր թափոնների մշակում և ոչնչացում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 38.22	• Վտանգավոր թափոնների մշակում և ոչնչացում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 38.31	• Ջարդոնի մասնատում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 38.32	• Տեսակավորված նյութերի վերամշակում	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 39	• Թափոնների վնասագերծում և մշակման այլ ծառայություններ	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• Բաժի ն F	• Շինարարություն			
• 41	• Շենքերի շինարարություն	•	•	•
• 41.1	• Կառուցապատման նախագծերի մշակում	• Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 41.2	• Բնակելի և ոչ-բնակելի շենքերի կառուցում	Բարձր	Բարձր	Բարձր

		Ռ խակի մակարդակ		
Cod e NACE Rev. 2	Ոլորտ և ենթաօլորտ	Բնապ ահպան.	Սոցիալ ական	Ընդհան ուր
42	Քաղաքաշինություն			
42.1	Ճանապարհների և երկաթուղիների շինարարություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
42.2	Կոմունալ շինարարություն (ջրամատակարարման, էլեկտրաէներգիայի և հեռահաղորդակցման համակարգերի համար)	Բարձր	Բարձր	Բարձր
42.9	Քաղաքաշինության այլ նախագծերի կառուցում (ջրային և արդյունաբերական կառույցներ)	Բարձր	Բարձր	Բարձր
43	Մասնագիտացված շինարարական գործունեություն	Բարձր	Բարձր	Բարձր
43.1	Շենքերի քանդում և շինհրապարակի պատրաստում (շենքերի քանդում, շինհրապարակի պատրաստում, փորձնական շաղափում և հորատում)	Բարձր	Բարձր	Բարձր
43.2	Էլեկտրական, ջրամատակարարման և այլ շինարարական համակարգերի հավաքակցման աշխատանքներ	Ցածր	Միջին	Միջին
43.3	Շինարարական ավարտական փուլի աշխատանքների (սվաղի և ատաղձագործական աշխատանքներ, հատակի ծածկապատում և պատերի երեսպատում, ներկարարական և ապակեպատման աշխատանքներ. շինարարական ավարտական փուլի այլ աշխատանքներ)	Ցածր	Միջին	Միջին
43.9	Այլ մասնագիտացված շինարարական գործունեություն	Ցածր	Բարձր	Միջին
Section n G	Մեծածախ և մանրածախ առևտուր			
45	Ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների մեծածախ ու մանրածախ առևտուր և նորոգում			
45.1	Ավտոմեքենաների վաճառք	Ցածր	Ցածր	Ցածր
45.2	Ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկում և վերանորոգում	Միջին	Ցածր	Միջին
45.3	Ավտոմեքենաների մասերի և պարագաների վաճառք	Ցածր	Ցածր	Ցածր
45.4	Մոտոցիկլների, դրանց մասերի և պարագաների վաճառք, տեխսպասարկում ու նորոգում	Միջին	Ցածր	Միջին
46	Մեծածախ առևտուր, բացի ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների վաճառքից			
46.1	Մեծածախ առևտուր վարձատրությամբ կամ պայմանագրային հիմունքով	Ցածր	Ցածր	Ցածր
46.2	Գյուղատնտեսական հումքի և կենդանի կենդանիների մեծածախ վաճառք			
46.21	Հատիկավոր մշակաբույսերի, չմշակված ծխախոտի, սերմերի և անասնակերի մեծածախ վաճառք Ծանոթագրություն. Ծխախոտի գործունեությունը բացառված է	Ցածր	Ցածր	Ցածր
46.22	Ծաղիկների և այլ բույսերի արտադրություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
46.23	Կենդանի կենդանիների մեծածախ վաճառք	Միջին	Ցածր	Միջին
46.24	Մորթու և կաշվի մեծածախ առևտուր	Ցածր	Ցածր	Ցածր

• 46.3	• <u>Մննդամթերքի, խմիչքների և ծխախոտի մեծածախ առևտուր</u>	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 46.35	• Ծխախոտե արտադրատեսակների մեծածախ առևտուր	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 46.4	• Կենցաղային ապրանքների մեծածախ վաճառք	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 46.5	• Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և հաղորդակցման համար նախատեսված սարքավորանքի մեծածախ առևտուր	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 46.6	• <u>Այլ մեքենաների, սարքավորումների և պարագաների մեծածախ առևտուր</u>	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 46.71	• Հեղուկ, կարծր ու գազային վառելիքի և համանման արտադրանքի մեծածախ առևտուր	• Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 46.72	• Մետաղների և մետաղական հանքաքարի մեծածախ առևտուր	• Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 46.73	• Փայտանյութի, շինանյութի և սանտեխնիկական սարքավորանքի մեծածախ առևտուր	• Միջին	Ցածր	• Միջին
• 46.74	• Երկաթեղենի, սանտեխնիկական և ջեռուցման սարքավորումների և պարագաների մեծածախ վաճառք	• Ցածր	Ցածր	• Ցածր
• 46.75	• Քիմիական արտադրատեսակների մեծածախ առևտուր	Բարձր	Բարձր	Բարձր
• 46.76	• <u>Այլ միջանկյալ արտադրատեսակների առևտուր</u>	Ցածր	Ցածր	Ցածր

		<ul style="list-style-type: none"> • • • 		
		<ul style="list-style-type: none"> • • • 		
		<ul style="list-style-type: none"> • • • 		
Cod e NACE Rev. 2	Ոլորտ և ենթաօլորտ	Բնապ ախպան.	Սոցիալ ական	Ընդհան րուր
46.77	Թափոնների և ջարդոնի մեծածախ առևտուր	Բարձր	Բարձր	Բարձր
46.9	Ոչ- մասնագիտացված մեծածախ առևտուր	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47	Մանրածախ առևտուր, բացառությամբ ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների առևտրից	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47.11	Սննդամթերքի, խմիչքների և ծխախոտային արտադրատեսակների գերակշռությամբ մանրածախ առևտուր ոչ-մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Միջին	Միջին
47.19	Այլ մանրածախ առևտուր ոչ-մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47.2	Սննդամթերքի, խմիչքներ և ծխախոտի մանրածախ առևտուր մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47.26	Ծխախոտե արտադրատեսակների մանրածախ առևտուր մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47.3	Շարժիչային վառելիքի մանրածախ առևտուր մասնագիտացված խանութներում	Բարձր	Միջին	Բարձր
47.4	Տեղեկատվական տեխնալոգիաների և հեռահաղորդակցման բնագավառում կիրառվող սարքավորումների մանրածախ վաճառք մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47.5	Այլ տնտեսական սարքավորումների մանրածախ առևտուր մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47.6	Մշակութային և հանգստի համար նախատեսված ապրանքների մանրածախ առևտուր մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47.7	Այլ ապրանքների մանրածախ վաճառք մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47.73	Դեղերի վաճառք մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Միջին	Միջին
47.74	Բժշկական և օրթոպեդիկ արտադրանքատեսակների մանրածախ առևտուր մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Միջին	Միջին
47.76	Ծաղիկների, բույսերի, սերմերի, պարարտանյութերի, տնային կենդանիների, դրանց կերերի մանրածախ առևտուր մասնագիտացված խանութներում	Ցածր	Ցածր	Միջին
47.8	Մանրածախ առևտուր կրպակներում և շուկաներում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
47.9	Մանրածախ առևտուր խանութներից, կրպակներից և շուկաներից դուրս	Ցածր	Ցածր	Ցածր
Բաժի ն H	Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն			
49	Ցամաքային փոխադրամիջոց և փոխադրում խողովակաշարերով			
49.1	Երկաթուղային միջքաղաքային մարդատար տրանսպորտ	Ցածր	Ցածր	Ցածր
49.2	Երկաթուղային բեռնատար տրանսպորտ	Ցածր	Ցածր	Ցածր

• 49.3	• Այլ մարդատար ցամաքային տրանսպորտ	Ցածր	• Միջին	Միջին
• 49.4	• Ավտոճանապարհային բեռնափոխադրումներ և փոխադրման ծառայություններ	Ցածր	Միջին	Միջին
• 49.5	• Փոխադրում խողովակաշարերով	• Բարձր	Միջին	• Բարձր
• 50.1	• Ծովային և մերձափնյա մարդատար ջրային տրանսպորտ	• Միջին	Միջին	• Միջին
• 50.2	• Ծովային և մերձափնյա ջրային բեռնատար տրանսպորտի գործունեություն	• Բարձր	Միջին	• Բարձր
• 50.3	• Ներքին մարդատար ջրային տրանսպորտի գործունեություն	• Միջին	• Ցածր	• Միջին
• 50.4	• Ներքին բեռնատար ջրային տրանսպորտի գործունեություն	Միջին	Միջին	Միջին
• 51	• Օդային տրանսպորտ	•	•	•
• 51.1	• Օդային մարդատար տրանսպորտ	• Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 51.2	• Օդային բեռնատար տրանսպորտ և տիեզերական տրանսպորտի գործունեություն	•	•	•
• 51.21	• Օդային բեռնափոխադրումներ	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 51.22	• Տիեզերական տրանսպորտի գործունեություն	Միջին	• Բարձր	• Բարձր
• 52	• Պահեստավորում և տրանսպորտային օժանդակ գործունեություն	Միջին	Միջին	Միջին
• 53	• Փոստային և սուրհանդակային ծառայություններ	• Ցածր	Ցածր	Ցածր
• Բաժին I	• Կացության և հանրային սննդի կազմակերպում			
• 55	• Կացություն (հյուրանոցներ, առողջարաններ, հանգստյան տներ, մոթելներ, էրիտասարդական հոսթելներ, քոթեջներ, տնակներ, ավտոհանգրվաններով բնակատեղերի և բնակության համար ավտոկցանքների կայանատեղի)	• Low	• Medium	• Medium

		Ռիսկի մակարդակ		
Cod e NACE Rev. 2	Ոլորտ և ենթաօլորտ	Բնապահպան.	Սոցիալական	Ընդհանուր
56	Հանրային սննդի կազմակերպում (ռեստորաններ և բարեր)	Ցածր	Միջին	Միջին
Բաժին J	Տեղեկատվություն և կապ			
58	Հրատարակչական գործ	Ցածր	Ցածր	Ցածր
59	Կինո և տեսաֆիլմերի, հեռուստատեսային ծրագրերի արտադրություն, երաժշտական և այլ ձայնագրությունների հրատարակություն,	Ցածր	Ցածր	Ցածր
60	Ծրագրավորում և հեռարձակում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
61	Հեռահաղորդակցություն	Ցածր	Միջին	Միջին
62	Համակարգչային ծրագրերի մշակում, խորհրդատվություն և համանման գործունեություն համակարգչային տեխնոլոգիաների բնագավառում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
63	<u>Տեղեկատվական ծառայությունների մատուցում</u>	Ցածր	Ցածր	Ցածր
Բաժին K	Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն			
64	Ֆինանսական ծառայությունների մատուցում, բացառությամբ ապահովագրական և կենսաթոշակային ֆոնդի ծառայություններից:	Ցածր	Ցածր	Ցածր
65	Ապահովագրություն, վերաապահովագրություն և կենսաթոշակային ապահովություն, բացի պարտադիր սոցիալական ապահովագրության	Ցածր	Ցածր	Ցածր
66	Ֆինանսական միջնորդության և ապահովագրության ոլորտում օժանդակ գործունեություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
Բաժին L	Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն			
68	<u>Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն</u>	Ցածր	Ցածր	Ցածր
68.2	Մեփական կամ վարձակալած անշարժ գույքի վարձակալության հանձնում կամ այլ կերպ շահագործում	Միջին	Միջին	Միջին
68.32	<u>Անշարժ գույքի կետ կապված գործունեություն</u> վարձավճարով կամ պայմանագրային հիմունքով	Ցածր	Ցածր	Միջին
Բաժին M	Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն			
69	Իրավաբանական և հաշվապահական գործունեություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
70	Գլխամասային գրասենյակների գործունեություն. Կառավարման հետ կապված խորհրդատվություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
71	Ճարտարապետական և ինժեներական գործունեություն. տեխնիկական փորձարկում և վերլուծություններ	Ցածր	Ցածր	Ցածր
72	Գիտական հետազոտություններ և մշակումներ	Ցածր	Ցածր	Ցածր
73	Գովազդային գործունեություն և շուկայի վերլուծություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
74	<u>Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական այլ գործունեություն</u>	Ցածր	Ցածր	Ցածր
75	Անասնաբուժական գործունեություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
Բաժին N	Վարչարարական և օժանդակ գործունեություն			
77	Վարձույթ և լիզինգ			

• 77.1	• Ավտոմեքենաների վարձույթ և լիզինգ	•	•	•
• 77.11	• Մարդատար ավտոմոբիլների և թեթևաքաշ փոխադրամիջոցների վարձույթ և լիզինգ	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 77.12	• Բեռնատար մեքենաների վարձույթ և լիզինգ	Ցածր	• Միջին	• Միջին
• 77.2	• Կենցաղային ապրանքների և անձնական օգտագործման պարագաների վարձույթ և լիզինգ	•	•	•
• 77.21	• Զվարճանքի և սպորտային պարագաների վարձույթ և լիզինգ	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 77.22	• Տեսաերիզների և տեսասկավառակների վարձույթ	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 77.29	• Այլ կենցաղային ապրանքների և անձնական օգտագործման պարագաների վարձույթ և լիզինգ	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 77.3	• Այլ մեքենաների, սարքավորումների և ապրանքների վարձույթ և լիզինգ	•	•	•
• 77.31	• Գյուղատնտեսական մեքենաների և սարքավորումների վարձույթ և լիզինգ	• Ցածր	• Միջին	• Միջին

		Ռիսկի մակարդակ		
Cod e NACE Rev. 2	Ոլորտ և ենթաօլորտ	Բնապահպան.	Սոցիալական	Ընդհանուր
77.32	Շինարարական մեքենաների և սարքավորանքի վարձույթ և լիզինգ	Ցածր	Միջին	Միջին
77.33	Գրասենյակային տեխնիկային և սարքավորանքի վարձույթ և լիզինգ (ներառյալ համակարգիչներ)	Ցածր	Ցածր	Ցածր
77.34	Ջրային տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների վարձույթ և լիզինգ	Ցածր	Միջին	Միջին
77.35	Օդային տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների վարձույթ և լիզինգ	Ցածր	Միջին	Միջին
77.39	Այլ մեքենաների, սարքավորումների և ապրանքների վարձույթ և լիզինգ՝ չներառված ուրիշ խմբավորումներում	Ցածր	Միջին	Միջին
77.4	Մտավոր սեփականության և համանման արտադրանքի լիզինգ (բացառությամբ հեղինակային իրավունքով պաշտպանված աշխատանքների)	Ցածր	Ցածր	Ցածր
78	Զբաղվածության հարցերին առնչվող գործունեություն			
78.1	Աշխատանքի տեղավորման գործակալությունների գործունեություն	Ցածր	Միջին	Միջին
78.2	Ժամանակավոր աշխատուժով ապահովման գործունեություն	Ցածր	Միջին	Միջին
78.3	Մարդկային ռեսուրսների ապահովման այլ գործունեություն	Ցածր	Միջին	Միջին
79	Զբոսաշրջային գործակալությունների, զբոսաշրջային օպերատորների գործունեություն և համանման գործունեություն			
79.1	Զբոսաշրջային գործակալությունների, զբոսաշրջային օպերատորների գործունեություն	Ցածր	Միջին	Միջին
79.9	Տեղերի ամրագրում և զբոսաշրջային ոլորտի այլ գործունեություն	Ցածր	Low	Low
80	Անվտանգության ապահովում և հետաքննությունների կատարում			
80.1	Անվտանգության ապահովման մասնավոր գործունեություն	Ցածր	Բարձր	Բարձր
80.2	Անվտանգության համակարգերի գործառնական ապահովում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
80.3	Հետաքննությունների կատարում	Ցածր	Միջին	Միջին
81	Շենքերի սպասարկման և բնատեսարանի բարեկարգման գործունեություն			
81.1	Սպասարկող օժանդակ ծառայությունների համալիր գործունեություն	Ցածր	Միջին	Միջին
81.2	Մաքրման աշխատանքներ			
81.21	Շենքերի ընդհանուր մաքրում	Ցածր	Միջին	Միջին
81.22	Շենքերի և արդյունաբերական սարքավորանքի մաքրում	Ցածր	Միջին	Միջին
81.29	Այլ մաքրման աշխատանքներ	Ցածր	Միջին	Միջին
81.3	Բնատեսարանի բարեկարգման գործունեություն	Ցածր	Միջին	Միջին
82	Ձեռնարկատիրական գործունեությանն օժանդակող վարչարարական և լրացուցիչ այլ գործունեություն			
82.1	Գրասենյակային ադմինիստրատիվ և օժանդակող գործունեություն			
82.11	Գրասենյակային ադմինիստրատիվ համալիր	Ցածր	Ցածր	Ցածր

	ծառայություններ			
• 82.19	• Լուսապատճենում, փաստաթղթերի պատրաստում և այլ մասնագիտացված օժանդակ գործունեություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 82.2	• Հեռախոսային տեղեկատու կենտրոնների գործունեություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 82.3	• Վեհաժողովների և առևտրային ցուցահանդեսների կազմակերպում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• 82.9	• Ձեռնարկատիրական գործունեության օժանդակող գործողություններ՝ չներառված այլ խմբերում	Ցածր	•	•
• 82.91	• Ինկասացիոն ծառայություններ և վարկային բյուրոներ	Ցածր	• Բարձր	Միջին
• 82.92	• Փաթեթավորման գործունեություն	Ցածր	• Միջին	Միջին
• 82.99	• <u>Այլ ձեռնարկատիրական օժանդակող գործունեություն՝ չդասակարգված այլ խմբերում</u>	Ցածր	Ցածր	Ցածր
• Բաժին Օ	• Պետական կառավարում և պաշտպանություն, պարտադիր սոցիալական ապահովություն			
• 84	• Պետական կառավարում և պաշտպանություն, պարտադիր սոցիալական ապահովություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր

		• Ռիսկի մակարդակ		
Code NACE Rev. 2	• Ոլորտ և ենթաօլորտ	• Բնապահպանական	• Սոցիալական	• Ընդհանուր
Բաժին P				
85	• Կրթություն	• Ցածր	Ցածր	Ցածր
Բաժին Q				
• Առողջապահություն և բնակչության սոցիալական սպասարկում				
86	• Առողջապահություն	• Միջին	Միջին	Միջին
87	• Բնակչության սոցիալական սպասարկում	Ցածր	Միջին	Միջին
88	• Սոցիալական սպասարկում առանց կացության ապահովման	Ցածր	Միջին	Միջին
Բաժին R				
• Արվեստ, զվարճություններ և հանգիստ				
90	• Ստեղծագործական, արվեստի և զվարճության /հյուրասիրության/ բնագավառում գործունեություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
91	• Գրադարանների, արխիվների, թանգարանների և մշակութային այլ գործունեություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
92	• Դրամախաղային և խաղաղոլոյթային գործունեություն • Ծանոթագրություն. Սույն գործունեության ֆինանսավորումը ՎՋԵԲ-ի միջոցներով հիմնականում ԲԱՑԱՌ-ՎԱՄԵ է: Տե՛ս ՎՋԵԲ-ի հետ կնքած պայմանագիրը:	• ված Բացառ	• ված Բացառ	• ված Բացառ
93	• Մպորտի, զվարճությունների և հանգստի կազմակերպման բնագավառում գործունեություն	• Ցածր	Ցածր	Ցածր
Բաժին S				
• Սպասարկման այլ ծառայություններ				
94	• Անդամության վրա հիմնված կազմակերպությունների գործունեություն	Ցածր	Ցածր	Ցածր
95	• Համակարգիչների, անձնական օգտագործման և կենցաղային իրերի նորոգում	Ցածր	Ցածր	Ցածր
96	• Այլ անհատական ծառայությունների մատուցում (բացի՝ տեքստիլի և մորթե արտադրատեսակների լվացման և չոր-մաքրման ծառայություններից)	Ցածր	Ցածր	Ցածր
96.01	Մանածագործական և մորթե արտադրատեսակների լվացում և չոր-մաքրում	Միջին	Միջին	Միջին
Բաժին T				
Տնային տնտեսությունների գործունեություն որպես գործատու; տնային տնտեսություններում չտարբերակված ապրանքների և ծառայությունների արտադրություն սեփական սպառման համար				
97	Տնային տնտեսությունների գործունեություն որպես գործատու սպասարկող անձնակազմի համար	Ցածր	Միջին	Միջին
98	Չտարբերակված ապրանքների և ծառայությունների արտադրություն սեփական սպառման համար	Ցածր	Ցածր	Ցածր
Բաժին U				
Օտարերկրյա կազմակերպություններ, օր.՝ դիվանագիտական և հյուպատոսական առաքելություն, միջազգային կազմակերպություններ և այլն				
99	Օտարերկրյա կազմակերպություններ և մարմիններ	Ցածր	Ցածր	Ցածր

Հավելված 5: Բռնի վերաբնակեցման ազդեցության վերաբերյալ ստուգաթերթ

Ոչ-կամավոր վերաբնակեցման հավանական ազդեցությունները (խնդրում ենք մանրամասն ներկայացնել նշումներ վանդակում)	Այո	Ոչ	Հայտնի չէ	Նշումներ
Հողի ոչ-կամավոր ձեռքբերում				
1. Նախատեսվում է արդյոք հողի ձեռքբերում				
2. Հայտնի է արդյոք հողի գնման վայրը				
3. Արդյոք հայտնի են տվյալներ՝ ձեռքբերվող հողի սեփականության կարգավիճակի և ներկայիս օգտագործման վերաբերյալ				
4. Արդյոք ք նախատեսվում է սերվիտուտի կիրառում՝ մասնավոր տարածքով անցնելու օրինական գործող իրավունքի սահմաններում: (ROW)				
5. Արդյոք ք հողի ձեռքբերման արդյունքում հնարավոր է ապաստարանի կամ բնակելի հողատարածքի կորուստ:				
6. Արդյոք ք հողի ձեռքբերումը կարող է հանգեցնել գյուղատնտեսական կամ այլ արտադրական ակտիվների կորստի:				
7. Արդյոք ք հողի ձեռքբերումը կարող է հանգեցնել բերքի, ծառերի և հիմնական ակտիվների կորստի:				
8. Արդյոք ք հողի ձեռքբերման արդյունքում հնարավոր է բիզնեսի կամ ձեռնարկության կորուստ:				
9. Կարո՞ղ է հողի ձեռքբերումը հանգեցնել եկամտի աղբյուրների կամ կենսաապահովման միջոցների կորստի:				
Հողօգտագործման կամ օրենքով սահմանված այգիների կամ պաշտպանության տակ գտնվող տարածքների հասանելիության ոչ-կամավոր սահմանափակումներ				
Կարո՞ղ են մարդիկ գրկվել բնական ռեսուրսների, կոմունալ հարմարությունների և ծառայությունների հասանելիությունից				
11. Եթե հողօգտագործումը փոխվի, դա անբարենպաստ ազդեցություն կունենա՞ սոցիալական և տնտեսական գործունեության վրա:				
12. Հնարավոր է արդյոք համայնքային կամ պետական սեփականության մուտքի հասանելիության սահմանափակումներ:				
<p>Առկա՞ է արդյոք Ենթաձրագրի շրջանակներում անձանց հավանական տարհանման մոտավոր հաշվարկ</p> <p>[ ] Այո [ ] Ոչ</p> <p>Եթե այո, խնդրում ենք նշել մոտավոր քանաք: _____</p>				

Արդյո՞ք նրանց մեջ կան աղքատներ, ընտանեկան դրամագլուխը տնօրինող կանայք, կամ աղքատության ռիսկերի նկատմամբ խոցելի անձինք: Այո Ոչ

Արդյո՞ք տարհանվածների մեջ կան անձինք, որոնք պատկանում են բնիկ կամ էթնիկ փոքրամասնությունների խմբերին Այո Ոչ

Հավելված 6: Բնիկ ժողովուրդների վրա ազդեցության վերաբերյալ ստուգաթերթ

Հիմնական մտահոգություններ (Խնդրում ենք մանրամասն ներկայացնել նշումներ վանդակում)	Այո	Ոչ	Հայտնի չէ	Նշումներ
Ա Բ ն ի կ ժ ո ղ ո վ ու ղ ն եր ի ն ու յ ն ա կ ա ն ա ց ու մ				
1. Արդյոք ենթանախագծի տարածքում բնակվում կամ այդ տարածքը օգտագործում են սոցիալ-մշակութային այնպիսի խմբեր, որոնք կարող են համարվել <<Ցեղ>> (լեռնային ցեղեր, գրանցված ցեղեր, այլ ցեղային միավորներ) փոքրամասնություններ (էթնիկ և ազգային փոքրամասնություններ) կամ <<Բնիկների համայանքներ>>				
2. Արդյո՞ք առկա են ազգային կամ լոկալ օրենքներ, ինչպես նաև մարդաբանական հետազոտություններ/ուսումնասիրություններ, որոնք գտնում են, որ ենթանախագծի տարածքում կան կամ այն օգտագործում են այնպիսի խմբավորումներ, որոնք պատկանում են էթնիկ փոքրամասնություններին, գրանցված ցեղերին, ազգային փոքրամասնություններին կամ մշակութային համայանքներին:				
3. Արդյո՞ք այդ խմբերը ունեն հասարակական կամ սոցիալական որևէ խմբի մասը կազմելու ինքնորոշում				
4. Արդյոք այդ խմբերը ունեն ընդհանուր (կոլեկտիվ) կապվածություն որոշակի բնակավայրի կամ նախնիների տարածքների կամ այդ տարածքներում առկա բնական ռեսուրսների նկատմամբ:				
5. Այդ խմբավորումները պահպանո՞ւմ են գերիշխող հասարակությունից և մշակույթից տարանջատված մշակութային, տնտեսական, հասարակական և քաղաքական հաստատությունները:				
6. Արդյո՞ք այդ խմբերը խոսում են որևէ հստակ լեզվով կամ բարբառով:				
7. Արդյո՞ք այդ խմբերը պատմականորեն, սոցիալապես կամ տնտեսական տեսանկյունից եղել են նսեմացված, իրավունքներից զրկված, վտարված և/կամ նրանց նկատմամ կիրառվել է խտրականություն:				
8. Արդյո՞ք այդ խմբերը որևէ որոշում կայացնող պետական մարմնի կողմից, ազգային կամ տեղական մակարդակներով ճանաչվել են որպես <<Բնիկ ժողովուրդներ>>, <<էթնիկ փոքրամասնություններ>>, <<սահմանված				

ցեղեր» կամ «ցեղային ժողովուրդներ»:				
Հավանական ազդեցությունների բացահայտում				
9. Արդյո՞ք ենթանախագիծը ուղղակիորեն կամ անուղղակի աջակցում կամ թիրախավորում է Բնիկ ժողովուրդներին:				
10. Կարո՞ղ է արդյոք ենթանախագիծը ազդեցություն ունենալ Բնիկ ժողովուրդների ավանդական սոցիալ-մշակութային սովորությունների և դավանանքի/հավատքի/վրա (օր. երեխայի դաստիարակություն, առողջություն, կրթություն, արվեստ և դեկավարում)				
11. Կարո՞ղ է արդյոք ենթանախագիծը ազդեցություն թողնել Բնիկ ժողովուրդների կենսաապահովման համակարգերի վրա (օր. սննդի արտադրության համակարգ, բնական ռեսուրսների կառավարում, արհեստ և առևտուր, զբաղվածության կարգավիճակ):				

Հիմնական մտահոգություններ (Խնդրում ենք մանրամասն ներկայացնել լ նշումներ վանդակում	Այո	Ոչ	Հայտնի չէ	Նշումներ
Հնարավո՞ր է ենթանախագիծը իրականացվի այնպիսի տարածքում (հող կամ տարածք),որտեղ բնակվում են բնիկ ժողովուրդներ, կամ այդ տարածքը օգտագործվում կամ այն պատկանում է բնիկ ժողովուրդներին, կամ համարվում է վերջիններիս նախնիների տիրույթը				
C. Հատուկ պահանջների նույնացում: <i>Արդյո՞ք ենթանախագիծը ներառում է գործողություններ կապված՝</i>				
13. մշակութային ռեսուրսների կոմերցիոն զարգացման և բնիկ ժողովուրդների վերաբեյալ գիտելիքների հետ				
14. Ավանդական կամ հիմնական տարածքները ֆիզիկական տարհանման հետ				

<p>15. Ավանդական տարածքներում բնական ռեսուրսների (հանքային նյութերի, անտառների, ջրի, որսորդական կամ ձկնորսական տարածքների) կոմերցիոն նպատակներով զարգացման հետ, որը կարող է ազդեցություն ունենալ բնիկների կենսամակարդակի կամ նրանց ինքնությունը սահմանող տարածքների մշակութային, արարողակարգային կամ հոգևոր կիսառեզիմության վրա և</p>				
<p>16. Բնիկ ժողովուրդներին ավանդաբար պատկանող, նրանց կողմից բնակեցված կամ օգտագործվող տարածքների նկատմամբ սեփականության իրավունքի հաստատում</p>				
<p>17. Բնիկ ժողովուրդներին ավանդաբար պատկանող, նրանց կողմից բնակեցված կամ օգտագործվող հողատարածքների ձեռքբերման հետ</p>				

Հավելված 7: Վարկառուի Բնապահպանական և Սոցիալական Մոնիթորինգի Տարեկան Հաշվետվություն

Մաս I. ՀԷԲ-ի կողմից ԱԶԲ-ին ներկայացվող Բնապահպանական և Սոցիալական Տարեկան հաշվետվության ձևանմուշ.

Խնդրում ենք պատասխանել լ ստորև նշված հարցերին: Խնդրում ենք ներառել լ հավելյալ աղյուսակներ և հավելվածներ, եթե <<Այո>> պատասխանած հարցերի վերաբերյալ անհրաժեշտ է ներկայացնել մանրամասներ:

Բանկի անունը :			
Լրացվել/կազմվել է (անունը):			
Կազմակերպությունում զբաղեցրած դիրքը		ամսաթիվ	
Հաշվետու ժամանակահատված	Սկսած:		Մինչև:

A. Տեղեկատվություն ԱԶԲ-ի ֆինանսավորմամբ Պորտֆելի վերաբերյալ

1. Պորտֆելի խմբավորում ըստ արդյունաբերության ոլորտների և բնապահպանական և սոցիալական ռիսկի դասակարգում.

Վարկառու	Վարկի չափը	Վարկի գումարը	Վարկի տեսակը	Բնապահպան. ռիսկ*	Բնիկ ժող. ռիսկ*	Ոչ-կամավոր վերաբնակ. Ռիսկ *	Աշխատակիցների քանակ	
							Արական	Իգական

*Ծանոթագրություն. Բնապահպանական և սոցիալական ռիսկի դասակարգումը իրականացվում է առանձին Բնապահպանական, Ոչ-կամավոր վերաբնակեցման և Բնիկ ժողովուրդների համար: Դասակարգել լ յուրաքանչյուր վարկ բնապահպանական, բնիկ ժողովուրդների կամ ոչ-կամավոր վերաբնակեցման անվտանգության կատեգորիաների (A,B,C) հաշվի առնելով ԲՄԿՀ-ի 3.1 հոդվածում սահմանված չափանիշները: Խնդրում ենք կիրառել Հավելված 4 Բ&Ս Ռիսկի դասակարգման համար, Հավելված 5 և Հավելված 6-ը համապատասխանաբար Բնիկ ժողովուրդների և Ոչ-կամավոր վերաբնակեցման ռիսկերի սահմանման համար:

2. Վարկերի տոկոսային հարաբերակցությունը պորտֆելում

Վարկերի տոկոսը պորտֆելում	Գումար	Տրամադրված վարկերի ծավալը	Զմարված վարկերի ծավալը
A կարգ*			
B կարգ			
C կարգ			

* Մահմանել կարգը

B. Տեղեկատվություն ՀԷԲ-ի վերաբերյալ

Տեղեկատվություն աշխատանքի վերաբերյալ

- Խնդրում ենք տրամադրել ՀԷԲ-ի աշխատակիցների վերաբերյալ վերջին տվյալները՝ տարանջատված ըստ սեռերի (կին-տղամարդ աշխատակիցների քանակը), գլխամասային գրասենյակում և մասնաճյուղերում զբաղեցրած դիրքի դասակարգմամբ:

2. Գլխավոր գրասենյակ/ Կորպորատիվ

Մակարդակ/Դիրք	Իգական	Արական	Ընդհանուր

Մասնաճյուղեր

Մակարդակ/Դիրք	Իգական	Արական	Ընդհանուր

Համապատասխանություն Աշխատանքային և Սոցիալական Պաշտպանության Պահանջներին

- Խնդրում ենք թվարկել ՀԷԲ-ի կողմից աշխատակիցներին տրամադրվող ներկայիս պարզևատրությունները: Մատնանշել արդյո՞ք դրանք օրենքով սահմանված պարզևավճարներ են, թե՞ ՀԷԲ-ի նախաձեռնությամբ տրամադրվող պարզևավճարներ:

4. Արդյո՞ք տարվա ընթացքում հիմնադրվել է ՀԷԲ-ի աշխատակիցների ասոցիացիա կամ կազմակերպություն. հիմնադրման ամսաթիվը, աշխատակիցների ներկայիս քանակը, անդամակցության համար անհրաժեշտ որակավորումը, իրականացվող գործողությունները: Ունի՞ արդյոք այդ կազմակերպությունը/ասոցիացիան աշխատակիցներին առնչվող հարցերի վերաբերյալ ընթացիկ համաձայնագիր: Եթե այո, խնդրում ենք տրամադրել տեղեկատվություն:
5. Խնդրում ենք հաստատել, եթե ՀԷԲ-ը գլխամասային գրասենյակում և մասնաճյուղերում քնարկումներ է ունենում կապալառուների հետ այնպիսի ծառայությունների շուրջ, ինչպիսինք են՝ հաշվապահական և աուդիտորական ծառայություններ, տնային տնտեսություն և մաքրման ծառայություններ, անվտանգություն, սուրհանդակային ծառայություններ և այլն: Եթե այո, խնդրում ենք տրամադրել հետևյալը՝

(i) Կապալառուների տեսակը և քանակը, կապալառուների աշխատակիցների քանակը;

Կապալառու	Գտնվելու վայրը	Կապալառուի տեսակը	Աշխատակիցների քանակը	
			Արական	Բզական

(ii) Կապալառուների կողմից իրենց՝ ՀԷԲ-ում աշխատող աշխատակիցներին տրամադրվող պարզևավճարները: B

(iii) Տեղեկատվություն առ այն, թե ինչպես է ՀԷԲ-ը ապահովում որպեսզի կապալառուները՝

- չկիրառեն մանկական կամ բռնի աշխատուժ
- ունենան համապատասխան կառավարման համակարգ, որը նրանց հնարավորություն կտա գործել՝ (A) ապահովելով օրենքով սահմանված հավասար իրավունքներ, անաչառ և ոչ-խտրական վերաբերմունք իրենց աշխատակիցների նկատմամբ, և (B) չարգելել աշխատակիցներին մշակել աշխատանքային պայմանների հետ կապված իրենց դժգոհությունները արտահայտելու և իրենց իրավունքները պաշտպանելու միջոցներ, և
- վերջիններիս ենթապայմանագրերում ներառված լինեն այնպիսի դրույթներ, որոնք համապատասխանում են վերոնշյալ (a) և (b) կետերին:

C. Տեղեկատվություն մտահոգությունների, բողոքների և դժգոհությունների վերաբերյալ

6. Խնդրում ենք տրամադրել տեղեկատվություն՝ հաճախորդների կողմից ՀԷԲ-ի թեժ գծի կամ ՀԷԲ-ի գլխամասային գրասենյակի կամ որևէ մասնաճյուղի հաճախորդների սպասարկման աշխատակիցների միջոցով բարձրացված մտահոգությունների վերաբերյալ:

Տարի	Դժգոհություններ ի/մտահոգություն ների բնույթը	Կարգավորված Դժգոհությունների /մտահոգությունների քանակը	Չկարգավորված դժգոհություններ ի/մտահոգություն ների քանակը	Ընդհանուր

7. Խնդրում ենք տրամադրել տեղեկատվություն ՄՌ-ի կառավարման վարչության միջոցով ՀԷԲ-ի աշխատակիցների կողմից բարձրացված մտահոգությունների վերաբերյալ:

Տարի	Դժգոհություններ ի/մտահոգություն ների բնույթը	Կարգավորված Դժգոհությունների /մտահոգությունների քանակը	Չկարգավորված դժգոհություններ ի/մտահոգություն ների քանակը	Ընդհանուր

D. Բնապահպանական և Սոցիալական Կառավարման Համակարգի իրականացում

Քաղաքականություն և կարգեր	Այո/Ոչ	
Ունի արդյո՞ք բանկը ԲՄԿՀ և ԲՀՄԿ-ն ու ՀԷԲ-ի կողմից ընդունված որևէ քաղաքականություն կամ կարգ թարմացվել է հաշվետու ժամանակահատվածում:		Եթե այո՝ խնդրում ենք տրամադրել թարմացման պատճենը՝ ներառյալ թարմացման ամսաթիվը և պատճառները
Արդյո՞ք Ձեր ղեկավարությունը հաստատել է թարմացված քաղաքականությունը/ կանոնակարգը		Եթե այո, խնդրում ենք տրամադրել ամսաթիվը և դա հաստատող ներքին հաղորդակցությունը:
Նշանակել է արդյոք ՀԷԲ-ը ԲՄԿՀ-ի իրականացման համար պատասխանատու աշխատակիցներ:		Եթե այո, տրամադրել ԲՄԿՀ իրականացնող աշխատակազմի քանակի և որակավորման (կրթություն և աշխատանքային փորձ) վերաբերյալ

Քաղաքականություն և կարգեր	Այո/Ոչ	
		տեղեկատվություն
Խնդրում ենք տրամադրել տեղեկատվություն այն գործարքների վերաբերյալ, որոնք մերժվել են բնապահպանական կամ սոցիալական մտահոգությունների պատճառով:		
Խնդրում ենք ներկայացնել ԲՄԿՀ-ի իրականացման հետ կապված ցանկացած դժվարություն կամ սահմանափակում		
Խնդրում ենք ներկայացնել՝ թե ինչպես է ՀԷԲ-ը ապահովում վարկառուի համապատասխանությունը ազգային օրենքներին և կանոնակարգերին և ԱԶԲ-ի գործող պահանջներին:		
Խնդրում ենք տրամադրել լ մանրամասներ ՀԷԲ-ի և վերջինիս հաճախորդի հետ կապված սոցիալական և բնապահպանական նյութական խնդիրների վերաբերյալ մանրամասներ, մասնավորապես հաշվետու ժամանակահատվածի համար:		
Այն դեպքում եթե առկա ԲՄԿՀ-ն ամբողջովին ֆունկցիոնալ չէ, ինչ գործողությունների ծրագիր է իրականացվում ՀԷԲ-ի կողմից;		Խնդրում ենք տրամադրել տեղեկատվություն կամ առաջարկներ ԲՄԿՀ-ը և վերջինիս իրագործումը բարելավելու վերաբերյալ
Կարողություններ	Այո/Ոչ	
Խնդրում ենք տրամադրել լ այն Բնապահպանական/սոցիալական աշխատակցի կամ Ղեկավարի անունը և կոնտակտային տվյալները, որը կրում է ԲՄԿՀ-ի իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը		Խնդրում ենք ներկայացնել այն դասընթացները և ուսումնական ծրագրերը, որոնց Բնապահպանական/սոցիալական աշխատակիցը կամ Ղեկավարը մասնակցել է տարվա ընթացքում:
Խնդրում ենք տրամադրել լ տեղեկատվություն ՀԷԲ-ի ԲՄԿՀ-ի իրականացման մեջ ներգրավված ներկայիս հիմնական		Խնդրում ենք ներկայացնել լ տարվա ընթացքում ԲՄԿՀ-ի աշխատակիցների և թիմի այլ անձանց համար կազմակերպված դասընթացները

Քաղաքականություն և կարգեր	Այո/Ոչ	
աշխատակիցների վերաբերյալ		
Տարվա ընթացքում ինչքան գումար է հատկացվում ԲՄԿՀ-ին և վերջինիս իրագործմանը:		Խնդրում ենք տրամադրել մանրամասներ բյուջեի վերաբերյալ, ներառյալ՝ աշխատակազմի ծախսերը և դասընթացները, ինչպես նաև այլ փաստացի ծախսերը:
Մոնիթորինգ	Այո/Ոչ	
Այն վարկառու/հաճախորդը, որին դուք ֆինանսավորում եք տրամադրում է Ձեզ Բ&Մ մոնիթորինգի զեկույցներ:		Եթե այո, խնդրում ենք նկարագրել և տրամադրել հիմնավորող փաստաթղթերը, ներառյալ բնապահպանական և սոցիալական ցանկացած նկատառում, եթե առկա է:
Արդյո՞ք ստուգում եք Ձեր վարկառուի/հաճախորդի ընթացիկ համապատասխանությունը ազգային կանոնակարգերին և պահանջներին:		Եթե այո, խնդրում ենք նկարագրել գործընթացը, ներառյալ ցանկացած բնապահպանական և սոցիալական մտահոգությունները, եթե առկա են:
Խնդրում ենք ներկայացնել, թե ինչպես եք դուք հետևում վարկառուի/հաճախորդի բնապահպանական և սոցիալական կատարողականին:		Խնդրում ենք նկարագրել և տրամադրել հիմնավորող փաստաթղթեր, ինչպիսիք են՝ բնապահպանական և սոցիալական մոնիթորինգի հաշվետվությունները և նաև տրամադրել տեղեկատվություն այն ենթանախագծերի քանակի մասին, որոնց շրջանակներում աշխատակիցները իրականացրել են այցելություններ՝ սոցիալական և բնապահպանական խնդիրները դիտարկելու նպատակով:
Ունի՞ արդյոք ՀԷԲ-ը վարկառուի/հաճախորդի կողմից իրականացվող գործողությունները վերահսկելու մեխանիզմ՝ հաճախորդների, աշխատակիցների կամ վերջինիս գործունեության հետ կապված համայնքի կամ բիզնես գործողությունների բողոքները կարգավորելու համար:		Խնդրում ենք ներկայացնել մեխանիզմը և թե ինչպես է այն իրականացվում:
Խնդրում ենք տրամադրել մանրամասներ ցանկացած պատահարի, դատավարության/բողոքների/		

Քաղաքականություն և կարգեր	Այո/Ոչ	
<p>դատական ծանուցումների և տուգանքների վերաբերյալ՝ F&U Անվտանգության կիրառելի պահանջներին չհամապատասխանող ցանկացած պատահար Անհամապատասխանություններ պատճառով ՀԷԲ-ի կողմից վարկառուի/հաճախորդի նկատմամբ իրավական համաձայնագիր /պայմանականություններ</p>		
Զեկուցում	Այո/Ոչ	
<p>Արդյո՞ք առկա է սոցիալական և բնապահպանական խնդիրները ավագ ղեկավարությանը զեկուցելու ներքին գործընթաց</p>		<p>Եթե այո, խնդրում ենք բացատրել՝ լ գորընթացը, զեկուցման ձևաչափը և հաճախականությունը, և ինչ միջոցներ են ձեռնարկվում, եթե այդպիսիք առկա են:</p>
<p>Պատրաստո՞ւմ եք Դուք սոցիալական և բնապահպանական որևէ զեկույց՝ Բազմակողմ գործակալությունների համար Այլ բաժնետերերի համար F&U Տարեկան հաշվետվություն Կայունության վերաբերյալ հաշվետվություն</p>		<p>Եթե այո, խնդրում ենք ներկայացնել այդ հաշվետվությունների պատճենները:</p>

E. Կայուն ֆինանսավորում (ենթանախագծեր F&U բենեֆիտներով)

Կայուն ֆինանսավորում		
<p>Դուք երբևէ ֆինանսավորել էք այնպիսի հաճախորդի/վարկառուի, որն ունի բնապահպանական և սոցիալական առավելություններ, ինչպիսիք են՝ ներդրումներ կառավարման համակարգում, էներգաարդյունավետություն, վերականգնվող էներգիա, մաքուր արտադրություն, ածխածնի ֆինանսավորում, թափոնների նվազեցում և վերահսկում, մատակարարման կայուն ցանց, կորպորատիվ սոցիալ պատասխանատվություն և այլն: Խնդրում ենք թվարկել լ ստորև նշված ձևաչափով:</p>		
Ընկերության/Նախագծի անուն	Ներդրման չափը (US\$ million)	Բնապահպանական և սոցիալական բենեֆիտի

		տեսակը